

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет філології, історії та політико-юридичних наук
Кафедра германської філології та методики викладання іноземних мов

ОПП «Германські мови та літератури
(переклад включно)»

035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр

«Лінгвостилістичні особливості промов короля Чарльза III»

Студентки
Ростальної Тетяни Вікторівни

Науковий керівник Талавіра Н. М.
канд. філол. наук, доцент

Рецензенти:
Мосієнко О. В.
канд. філол. наук, доцент
Міщенко Т. В.
канд. філол. наук, доцент

Допущено до захисту

Завідувач кафедри доцент Олена Давиденко

_____ (підпис)
_____ (дата)

Linguostylistic peculiarities of King Charles III's speeches

by

Tetiana Rostalna

A Master's Thesis

Submitted to the Department of Germanic Philology and
Foreign Language Teaching Methodology
Nizhyn Mykola Gogol State University

In Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Philology
December 2025

Supervised by associate professor Nataliia Talavira

Анотація

Представлена кваліфікаційна робота присвячена дослідженню лінгвостилістичних особливостей промов короля Чарльза III.

Об'єкт дослідження: лінгвостилістичні особливості промов короля Чарльза III.

Предмет дослідження: стилістичні прийоми та специфіка використання лексики у промовах монарха.

Мета роботи: аналіз лінгвостилістичних особливостей промов короля Чарльза III.

Отримані результати: лексичні особливості виступів монарха (проаналізовано 15 промов) відображають риси офіційних заяв монаршого двору: вони чіткі, без надмірної лексики. Із огляду на різноманітність аудиторії, комунікативна функція повідомлення від британського монарха вимагає лаконічного та зрозумілого інформування. У виступах фактична інформація містить чіткі позначення різноманітних явищ та подій. Зрозумілість та об'єктивність інформації забезпечуються використанням власних назв, реалій, термінології та загальновживаної лексики. Мовна експресія в промовах Чарльза III проявляється переважно за допомогою лексичних одиниць емоційної семантики, безпосередньо спроектованих на адресата. Композиційна побудова виступів короля чітка і послідовна: вступне звернення, основна частина, кінцівка з побажанням. Основна частина промов короля визначається видом мовлення та його цільовою установкою. Проте незалежно від виду промови, головною особливістю є логічна послідовність і чіткість викладу матеріалу. Метафори, метонімія та епітети є невід'ємною частиною стилю публічних виступів Короля Чарльза III, який він адаптує залежно від контексту та аудиторії, зберігаючи при цьому офіційність та емоційний зв'язок з людьми.

Ключові слова: промова, риторика, лінгвостилістика, стилістичний засіб, композиція.

Abstract

The presented qualification work is devoted to the study of the linguistic and stylistic features of the speeches of King Charles III.

Object of the research: linguistic and stylistic features of the speeches of King Charles III.

Subject of the research: stylistic techniques and specifics of the use of vocabulary in the monarch's speeches.

Purpose of the work: analysis of the linguistic and stylistic features of the speeches of King Charles III.

Results obtained: the lexical features of the monarch's speeches (15 speeches analyzed) reflect the features of the official statements of the royal court: they are clear, without excessive vocabulary. Given the diversity of the audience, the communicative function of the message from the British monarch requires concise and understandable information. In the speeches, factual information contains clear designations of various phenomena and events. The clarity and objectivity of the information are ensured by the use of proper names, realities, terminology and commonly used vocabulary. Linguistic expression in the speeches of Charles III is manifested mainly by means of lexical units of emotional semantics, directly projected onto the addressee. The compositional structure of the king's speeches is clear and consistent: an introductory address, the main part, and an ending with a wish. The main part of the king's speeches is determined by the type of speech and its target setting. However, regardless of the type of speech, the main feature is the logical sequence and clarity of the presentation of the material. Metaphors, metonymy, and epithets are an integral part of the style of public speeches of King Charles III, which he adapts depending on the context and audience, while maintaining formality and emotional connection with people.

Keywords: *speech, rhetoric, linguostylistics, stylistic device, composition.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади вивчення лінгвостилістичних особливостей публічних промов.....	9
1.1. Поняття лінгвостилістики в сучасному науковому дискурсі.....	9
1.2. Особливості публічної промови як жанру.....	12
1.2.1. Риторичні аспекти публічної промови.....	15
1.2.2. Стилiстичні аспекти та лексичні особливості публічної промови.....	21
1.2.3. Прагматичні аспекти публічної промови.....	28
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. Аналіз лексико-стилістичних особливостей промов короля Чарльза III.....	33
2.1. Лексичні особливості: використання офіційної, метафоричної та емоційно-забарвленої лексики.....	33
2.2. Композиційна побудова промов.....	41
2.3. Використання лексичних стилістичних засобів	42
2.4. Синтаксичні стилістичні засоби в промовах.....	45
Висновки до розділу 2.....	48
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53
ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	59
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Дискурс монарших осіб Великобританії позбавлений провідної мети політичного дискурсу – боротьби за владу, отже, соціальна маніпуляція не буде домінантною іллокутивною метою репрезентації «королівської» тематики. Королівська сім'я – це ключовий виразник лінгвокультурних цінностей країни. Саме її члени втілюють у собі класичні уявлення про культуру та менталітет англійців. Промови монархів Великої Британії, зокрема короля Чарльза III, характеризуються використанням безлічі лінгвостилістичних засобів. Власне риторика короля Чарльза III відзначається поєднанням традиційних рис королівського мовлення із сучасними мовними тенденціями.

Дискурс публічного виступу, зважаючи на складність і багатоплановість його вивчення, розглядається як міждисциплінарна галузь наукового знання, що перебуває на перетині лінгвістики, стилістики, соціальної психології, семіотики, філософії, що визначає актуальність дослідження. Особливої уваги також потребує аналіз ролі лінгвостилістичних особливостей промов короля Чарльза III, оскільки у нашій державі вони практично не досліджені потребують ретельного вивчення. Нечисленними в цій проблематиці є наукові напрацювання, зокрема серед них варто виокремити дослідження лінгвостилістичних особливостей англомовного ритуального дискурсу, проведеного Н. Одарчук і Т. Мірончук [Одарчук; 2022], де проаналізовано екстралінгвістичні маркери першого телезвернення Чарльза III до народу Великобританії. Різноманітні аспекти мови королівських осіб досліджували: К. Уелз [Wales, 1994] – мову королеви Єлизавети II, Д. Кристал [Crystal, 2001] – наводить приклади з королівських промов в енциклопедії, В. Пімлот [Pimlott, 1998] – мову королівського дому, М. Кредатусова [Kredatusova, 2009] – різдвяні промови королеви 1952-2007 років, та інші. У вітчизняній історіографії недостатньо робіт, які б в повному обсязі висвітлювали цю проблематику.

Актуальність теми дослідження зумовлена загальними тенденціями лінгвістики до вивчення лінгвостилістичних засобів англійської мови й

необхідності дати цілісну інтерпретацію поняття лінгвостилістики, виокремити основні її особливості через призму аналізу промов Чарльза III.

Мета роботи полягає в аналізі лінгвостилістичних особливостей промов короля Чарльза III.

Для досягнення визначеної мети необхідно здійснити наступні **завдання**:

- 1) розглянути визначення поняття «лінгвостилістика» в сучасній лінгвістиці;
- 2) вивчити особливості публічної промови як жанру;
- 3) охарактеризувати специфіку лексичних особливостей публічної промови;
- 4) проаналізувати композиційну побудову промов монарха;
- 4) дослідити лексичні та стилістичні прийоми промов Чарльза III.

Об'єктом дослідження лінгвостилістичні особливості промов короля Чарльза III.

Предмет дослідження становлять стилістичні прийоми та специфіка використання лексики у промовах монарха.

Методи дослідження. Для досягнення мети та вирішення основних наукових завдань, у роботі використано наступні методи дослідження: описовий метод, що дозволяє класифікувати та інтерпретувати структурні й функціональні особливості лексико-граматичних одиниць англійської мови; дедуктивно-індуктивний метод, який застосовано для аналізу і синтезу наукових теорій та концепцій; метод суцільної вибірки, використаний для збору емпіричного матеріалу дослідження; методи дослідження включають контекстуальний аналіз лексики, стилістичний аналіз мовних засобів.

Матеріалом дослідження слугували 15 промов короля Чарльза III.

Теоретичне значення роботи полягає в дослідженні лінгвостилістики англійської мови та визначенні її особливостей в промовах королівської особи. Основні положення та висновки дослідження роблять вклад у дискурсологію через ґрунтовний аналіз дискурсу монарших осіб, лексикологію – особливостей

використання лексики в промовах короля, стилістику – аспектів виявлених стилістичних прийомів у них.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх застосування в написанні наукових робіт та послужити основою для створення методичних посібників, роботи під час занять з практики аналізу англомовного тексту, стилістики англійської мови.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження були представлені у статті «Ключові стилістичні засоби у різдвяних промовах короля Чарльза III», опублікованій у матеріалах *Всеукраїнської науково-практичної Інтернет конференції «Авторські читання – 2025»* (16 травня 2025 р., Ніжин).

Мета та завдання дослідження зумовили **структуру** роботи, яка складається зі вступу, двох розділів (теоретичного та практичного), висновків, списку використаної літератури (65 позицій), додатків. Загальний обсяг роботи становить 71 сторінка, із них 50 сторінок – основного тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВ

1.1. Поняття лінгвостилістики в сучасному науковому дискурсі

Сучасна лінгвостилістика, швидко перетворюючись на комплексну дисципліну, активно розширює горизонти у дослідженні мови, зосереджуючись на всебічному аналізі функціональних, виражальних та індивідуальних стилів. Це дозволяє глибше розуміти та описувати унікальні характеристики мови різноманітних текстів. Вивчаючи мовні особливості звичних джерел, таких як література, народна творчість, а також публіцистика з її стилістичним розмаїттям, сучасна наука дедалі частіше використовує новітні методи аналізу. Вони сприяють об'єднанню мовних фактів у єдиному гуманітарному науковому контексті [Голікова, 2024; с. 185].

Лінгвостилістика – це сфера мовознавства, яка заглиблюється у стилістичний лад мови, її внутрішню природу та глибинне значення. Об'єктом дослідження лінгвостилістики є засоби мови, наділені стилістичним відтінком, а також виражальні ресурси слів і синтаксичних конструкцій.

Лінгвостилістика як самостійна дисципліна бере свій початок у 50-60-ті роки ХХ століття, коли в науковому дискурсі переважав структуралізм, який трактував мову як систему систем. Тоді дослідники зосереджувались на виявленні системних протиставлень у функціонально-стильовому різноманітті літературної мови [Garvin, 1970; с. 10].

Функціональним аспектом мовної системи займається наука стилістика. Стилістика – наука про багатство та різноманітність системно пов'язаних між собою маркованих та немаркованих засобів літературної мови та про вміння їх використовувати разом із нелітературними мовними засобами, залежно від жанру, змісту, цілей висловлювання, а також ситуації та характеру аудиторії [Grieswelle, 2000].

Осмилення тонкощів стилістики нерозривно пов'язане з філософією мови та активним використанням психологічного підходу в лінгвістиці. Саме цей напрям переважає у сучасному мовознавстві, незалежно від терміну, яким його називаємо – функціональна, комунікативна, антропоцентрична, когнітивна, прагматична чи інша лінгвістика [Kess, 1993; с. 114].

Замінивши структуралістський підхід до мови, який розглядав її ізольовано, в напрямку структурного аналізу на вивчення взаємодії мови та мислення, на розуміння різних комунікативних стратегій, в яких оцінювання відіграє важливу роль з його культурним компонентом, сучасна лінгвістика зосереджується на пізнанні мовної та концептуальної картини світу. В цій науковій парадигмі стилістика посідає своєрідне місце, як самостійний розділ мовознавства, який вивчає виразні засоби мови, закономірності їх використання у різних ситуаціях та сферах спілкування, а також вивчає стилі мови й мовлення [Селіванова, 2006].

Конкретна стилістична спрямованість висловлювання, керується певними правилами узгодження його складових частин, із притаманним характером, специфічним типом мислення у кожній з галузей мовленнєвої активності. Відмінність між типом мовного мислення, який використовується в офіційному діловодстві чи науковому дискурсі, і типом мислення, властивим авторові, який пише художній або публіцистичний твір, є очевидною.

Тип мислення та засади організації мовних елементів зараховуються до категоріальних рис стилю. Якщо абсолютизувати процес відбору мовних ресурсів задля досягнення певної стилістичної мети, ми змушені будемо погодитися з поширеною точкою зору, що стиль – це явище позамовне, а структурні мовні одиниці не наділені жодними оцінками, жодною прагматичною семантикою. Тобто мовні знаки нібито не містять прагматичного оцінювання, а воно проявляється винятково у мовленні. Натомість, функціонально-семантичний підхід до вивчення мовних фактів усуває напруженість та відчутну штучність протиставлення понять мови та мовлення: мова постає як конкретна комунікативна дія, представлена нам у реальному сприйнятті, а мовна система є

конструктом, науковою абстракцією, котра виникає внаслідок пізнання та розуміння реального феномену – мови [Калмикова, 2008].

Через призму комунікативної лінгвістики, розмежування стилів мови та стилів мовлення втрачає суттєвість. Якщо розуміти мову не просто як систему знаків, як певний код, а як мовно-розумову діяльність, як вияв мовної свідомості, дослідники змушені зосереджуватися на пошуку власне мовних і позамовних факторів, які впливають на формування стилю. Це спонукає досліджувати функції мовних одиниць у різних комунікативних ситуаціях, а також аналізувати стилістично орієнтовані комунікати, котрі підпорядковані конкретній меті спілкування [Єрмоленко, 2005].

Однозначного та загальновизнаного визначення поняття стилю немає. Стиль тісно пов'язаний з формою мовлення, яка є зовнішнім виразом нашого повідомлення. Стиль – це особливий різновид творчості у мові, спосіб мислити мовою, манера висловлюватися в різноманітних ситуаціях спілкування, що розуміються всіма учасниками, враховуючи вимоги комунікації в різних аспектах культури. В основі розуміння динамічної моделі стилю перебуває людина, яка не лише створює, але й сприймає (розшифровує) стилістичні відмінності мовлення [Єрмоленко, 2005].

Специфічні лінгвістичні дослідження, присвячені переважно синтаксису та фонології. Також значний інтерес викликали психологічні властивості стилю, особливо реакція читачів на стиль та стиль як психолінгвістичний і когнітивний феномен [Морозова, 2009; с. 210].

Занадто вузьке зосередження на лінгвістичних формах не вивільняє те, що по суті становить інтерес при вивченні літературних текстів: ефекти, які виникають, коли лінгвістичні форми передбачають аспекти контексту або коли вони прямо чи опосередковано сигналізують багато функцій, які вони можуть виконувати. Це не означає, що граматичні чи фонологічні форми художніх текстів не становлять інтересу [Калмикова 2008; Селіванова, 2006].

Це означає, що вони включають мікроструктурні аспекти тексту, тобто розгляд лише лінгвістичних особливостей тексту, що є однією з причин того,

чому так багато стилістичного аналізу кілька десятиліть тому зосереджено на коротких ліричних віршах, а не на великих макроструктурних одиницях поза реченнями, які більше стосуються сфери дискурсу. Акцент на мовних функціях також дає більше можливостей для опису структурних патернів літературних текстів [Голікова, 2024; Єрмоленко, 2005; Селіванова, 2006].

Лінгвістична стилістика є найчистішою формою стилістики, оскільки її практики намагаються вивести з вивчення стилю та мови уточнення моделей для аналізу мови та, отже, зробити свій внесок у розвиток лінгвістичної стилістики.

Сучасні дослідження лінгвістичної стилістики зазвичай зосереджені на застосуванні досліджень дискурсивного аналізу та оповідальної організації щодо вивчення художнього тексту. У лінгвостилістиці наративні речення – це речення, які є ні комунікативними, ні виразними і, отже, з виключення суб'єктивних і дискурсивних дій оповідача, є реченнями, які сигналізують «правдиві», невідзначені судження розповіді [Barth, 2022].

Отже, лінгвостилістика є елементом мовознавства, яка вивчає стилістичний лад мови, її внутрішню природу та глибинне значення. Об'єктом її дослідження є засоби мови зі стилістичним відтінком, а також виражальні ресурси слів і синтаксичних конструкцій. Визначення поняття стилю залежить від об'єму поняття «мова» і мовних норм. Вважаємо, що стиль є різновидом мови, яка використовується залежно від типової соціальної ситуації і відрізняється від інших різновидів тієї ж мови (лексикою, граматикою, фонетикою).

1.2. Особливості публічної промови як жанру

Словникове визначення прикметника «публічний» містить такі значення:

- здійснений у присутності публіки; відкритий, голосний;
- призначений для публіки, суспільства;
- суспільний, не приватний [Merriem-Webster's Advanced Learner's English Dictionary, 2008] .

Таким чином, публічне мовлення може бути охарактеризоване, з одного боку, як суспільно вагоме, відкрите мовлення, яке цікаве великій кількості членів суспільства (публіці), а з іншого боку, як мовлення, яке містить інформацію, важливу та корисну для суспільства загалом.

Форма публічного дискурсу може бути як монологічною, так і діалогічною. Публічний монолог адресований безпосередньо адресату, множинному або масовому (публічні виступи перед аудиторією, телевізійні виступи та виступи на радіо, статті тощо). Громадський діалог (полілог) має опосередковану адресацію масовій аудиторії (інтерв'ю, громадські дискусії тощо) [Себаг-Мантефіоре, 2017].

На нашу думку, поняття «публічний дискурс» не збігається повністю з поняттям «публічне мовлення» (різновид прямої мовленнєвої комунікації), прийнятим у риторичі. Публічний дискурс завжди орієнтований на аудиторію гетерогенну. Публічне мовлення як ораторський твір може бути орієнтоване як на гетерогенну, так і на гомогенну аудиторію. Публічне мовлення може бути фактом професійного дискурсу, як, наприклад, промови в суді, наукові лекції або доповіді [Себаг-Мантефіоре, 2017].

Такий дискурс обмежений відповідними параметрами. Адресант отримує право на промову в цьому дискурсі через свій професійний статус, а не авторитет у суспільстві. Винятки в цьому випадку становлять показові судові процеси або суспільно вагомі науково-популярні лекції та доповіді [Селіванова, 2006].

Промова є публічним виступом із якого-небудь приводу [Промова. Словник. Портал української мови]. Вона є вербальною презентацією конкретної інформації і одночасним впливом на розум, емоції й волю аудиторії. При цьому промова характеризується логічною послідовністю викладу, емоційною глибиною та волевими імпульсами мовця [Риторика. Види публічних виступів].

Дослідники підкреслюють, що більшість політичних виступів мають яскраво виражений публіцистичний характер, оскільки в них виражаються та захищаються позиції, думки, переконання та ідеологічні принципи [Самойлова, 2016; с. 237]. Політичний виступ є особливою формою комунікації, в якій

промовець передає певну інформацію, а аудиторія, що сприймає цей виступ, демонструє згуртованість [Grieswelle, 2000].

Відповідно великого значення набуває безпосередньо особистість оратора.

В ораторській практиці виділяють такі функції промов:

- повідомлення інформації;
- виконання загальноприйнятого протоколу, етикету;
- зосередження уваги аудиторії;
- переконання [Абрамович, 2001; Сагач, 2000].

Публічна мова визначається як особливий вид суспільної практики, що здійснюється з позицій родовидової класифікації у таких сферах: соціально-політичній, включаючи різні види політичної, дипломатичної, військово-патріотичної, мітингової, агітаторської і лекторської мови (наприклад, останній вид промови становили доповіді на соціально-політичні теми і звітні доповіді на зборах); академічній, яка поєднує вузівську лекцію та наукову доповідь; судовій, до складу якої дослідники відносили такі види промови, як обвинувальна (прокурорська), громадсько-обвинувальна, захисна (адвокатська), самозахисна (мова обвинуваченого); соціально-побутовій (такі види мовлення, як похвальне ювілейне, застільне і поминальне); богословсько-церковній (мовлення на соборі або проповідь) [Bates, 2022].

Лінгвіст Дж. Кесс зауважує, що в британській риториці публічне мовлення розглядається як акт впливу на аудиторію через призму досконалого володіння предметом обговорення [Кесс, 1993]. Його думку розділяє С. Байтс [Bates, 2022]. Поняття «публічне мовлення» акумулює в себе нині не лише мовлення усне, але і деякі види писемного мовлення. У жанрі публічної промови політика використовуються графічні засоби виразності. Серед візуальних прийомів, які підсилюють акценти на окремих елементах тексту, можна виділити використання різних шрифтів, курсиву, напівжирного шрифту, написання слів або їх частин із великих літер чи взагалі великими літерами, зміни у правописі окремих слів тощо.

Прийом графічних засобів виразності є типовою рисою жанру «публічна промова політика». Графічні засоби виразності в промовах активно використовуються для надання більшої інтенсивності повідомленню, зокрема, щоб сфокусувати увагу читача на певному фрагменті тексту, передати емоційний стан автора та досягти інших подібних цілей [Черниш, 2023; с. 210]. Усна форма виступу мовця не знімає найхарактерніших особливостей письмового тексту. Але, водночас, усна форма дещо модифікує деякі особливості письмової мови. Живе спілкування з аудиторією створює сприятливі умови для виникнення нових синтаксичних, фонетичних та лексичних ознак писемного й усного мовлення, наприклад, виникнення нового слова або вираження в результаті змішування частин двох слів або виразів.

Отже, особливості публічної промови як жанру полягають в послідовності викладу інформації, емоційністю її подачі, використанням графічних засобів виразності тощо. При цьому усна форма промови зберігає специфіку письмового тексту з подальшою модифікацією.

1.2.1. Риторичні аспекти публічної промови

Сучасний інформаційний простір надає значний вплив на громадські виступи, де риторика відіграє ключову роль. Публічні спікери – політики, громадські діячі або медіа-персони – використовують риторику для переконання, натхнення та формування громадської думки. Однак в умовах зростаючого інформаційного потоку та поширення дезінформації риторичні аспекти публічних виступів стають особливо важливими.

Актуальність риторики (науки, що досліджує мистецтво публічного мовлення; важлива умова для ефективної взаємодії між людьми [Kjeldsen. 2018]), як лінгвістичної дисципліни, визначається всеохопністю та унікальністю мови, яка вирізняє людину як інтелектуальну істоту.

Давньоримська риторична школа, спираючись на афінські традиції, розробила чітку схему підготовки та виголошення промов, відому як

«давньоримський канон», яка визначала послідовність етапів виступу [Hesk, 2009, с. 150]:

Inventio – етап пошуку та визначення важливої теми для виступу, формування первинної ідеї

Dispositio – етап попередньої організації матеріалу, створення плану, розробка основних пунктів теми та підготовка заключних думок

Elocutio – оформлення тексту з точки зору стилістики, включаючи вибір слів та використання риторичних прийомів

Memoria – вивчення пам'ять тексту промови

Actio – виголошення промови перед аудиторією

В античні часи, окрім інших аспектів ораторського мистецтва, рекомендувалося апелювати до емоцій та почуттів аудиторії [Кравець, 2025; с. 32]. Аристотель у другій частині своєї праці «Риторика» приділяв значну увагу дослідженню людських емоцій, зокрема страху, гніву, заздрості, сорому, любові, ненависті, співчуття, розглядаючи їх як фундамент для риторичного впливу [Арістотель, 2018; с. 29].

Як ідеальний зразок для оцінювання риторичного тексту вводиться поняття риторичного ідеалу, під яким розуміється історично сформована в національній культурі та ієрархічно організована система вимог до мовного твору та мовної поведінки. Поняття риторичного ідеалу тісно пов'язане з поняттям риторичного стилю, під яким розуміються основні риси мовної дійсності на сучасному етапі, які є певними орієнтирами в мовній поведінці тих, хто говорить. Риторичний стиль є однією з характеристик риторичної системи і включає поняття стилю спілкування і стилю побудови мовлення [Абрамович, 2001; с. 103].

Варто наголосити, що риторика є не лише дисципліною, яка вивчає методи ефективного представлення інформації в усній формі, але й систематизованою

сукупністю принципів і норм, котрі зумовлюють результативність мовлення, перетворюючи його на інструмент впливу на аудиторію. В риторичі застосовуються наступні засади мовного впливу: зрозумілість, асоціативність, виразність та насиченість [Kjeldsen, 2018]. Застосовуючи принцип зрозумілості, беруться до уваги культурно-освітній рівень слухачів, їхній особистий та професійний досвід.

Принцип асоціативності передбачає залучення емоційного та когнітивного досвіду аудиторії з метою викликати співчуття та спонукати до рефлексії. Ефективне застосування цього принципу досягається шляхом використання таких стратегій, як аналогії, посилення на історичні приклади та експресивна мова, котрі сприяють формуванню відповідних асоціацій [Kjeldsen, 2018; с. 33].

Принцип експресивності проявляється через емоційно забарвлену мову мовця, його вираз обличчя, жестикуляцію та поставу, що демонструють глибоку залученість. Енергійність, щира радість чи смуток, емпатія – це типові прояви експресивності. Принцип інтенсивності визначається швидкістю передачі інформації. Різноманітна інформація та аудиторія вимагають індивідуального темпу презентації та сприйняття матеріалу [Kjeldsen, 2018; с. 34].

Одним із основних етичних викликів, які стоять перед публічними особами, є проблема маніпуляції аудиторією [Себаг-Мантефіоре, 2017; с. 42]. В умовах інформаційного перенасичення та конкуренції за увагу риторика часто використовується для спотворення фактів, створення хибних наративів і впливу на емоції аудиторії. Маніпулятивні прийоми, такі як демагогія, підміна понять та використання емоційних пасток, призводять до зниження рівня довіри до публічних виступів і формують небезпечні тенденції у сприйнятті інформації. Прикладом таких маніпуляцій є риторика страху, коли спікери навмисно створюють атмосферу тривоги та невпевненості задля досягнення своїх цілей. Це може виявлятися як у політичних виступах, спрямованих на дискредитацію опонентів, так і в медійних кампаніях, орієнтованих на збільшення переглядів за рахунок сенсаціоналізму. Етичною проблемою тут є не лише порушення

принципів чесності, а й потенційний шкідливий вплив на психічний стан аудиторії [Menzel, 1993].

Етична риторика пропонує значні можливості для зміцнення довіри та побудови конструктивного діалогу з аудиторією. Основним завданням етичного публічного виступу є дотримання принципів чесності, поваги та відповідальності перед слухачами. Це передбачає використання перевірених фактів, прозору аргументацію та відмову від маніпулятивних прийомів [Herman, 2007].

Однією з ключових можливостей є побудова довірчих відносин із аудиторією через відкритість та чесність. Політики, які ясно та чесно викладають свою позицію, визнають можливі помилки та прагнуть об'єктивності, можуть значно зміцнити свою репутацію. Прикладом може бути риторика, заснована на емпатії, де політик не лише намагається переконати аудиторію, а й розуміє її переживання і потреби. Етична риторика також може сприяти соціальній згуртованості та підвищенню рівня поінформованості суспільства [Kjeldsen, 2018].

Дієвими засобами впливу на аудиторію є етос, пафос і логос [Абрамович, 2001; Арістотель, 1967]. Етос належить до авторитету оратора. Він встановлює довіру та авторитет з певної теми. Визначення етосу фокусується на характері, досвіді, надійності та репутації. Коли оратор використовує етос, він демонструє свою кваліфікацію, мораль та знання, щоб вплинути на аудиторію.

Етос звертається до:

інтелекту

гідності

моралі

сприйняття надійності

Пафос викликає емоції в аудиторії, щоб переконати її. Визначення пафосу включає звернення до симпатій, уяви та особистих зв'язків. Пафос впливає на аудиторію, впливаючи на бажання, упередження та мотиви. Замість того, щоб покладатися винятково на статистику, пафос використовує яскраву мову, образи та метафори.

Пафос звертається до:

Логос використовує факти, дані та логічні міркування для побудови переконливого аргументу. Визначення логосу фокусується на достовірності, що ґрунтується на раціональності, а не на емоціях. Логос встановлює аргумент як логічний та обґрунтований за допомогою цитування доказів, свідчень та статистики, а також відображення контексту. На відміну від пафосу, логос уникає сентиментальності на користь об'єктивних пояснень.

Логос звертається до:

Успішне застосування етосу, пафосу і логосу в письмовій або усній мові залежить від ефективності різних риторичних стратегій, яких існує кілька і вони можуть посилити або послабити аргумент [Талавіра, 2022; с. 83]. Ось кілька найпоширеніших стратегій:

Риторичне питання	спонукає аудиторію замислитись над очевидною відповіддю
Аналогія	встановлює більш знайому концепцію для пояснення складнішої або віддаленої теми
Спростування	спростовує або відкидає твердження
Антитеза	використовує різко контрастні слова, зображення чи ідеї
Паралелізм	повторює граматичну структуру, щоб підкреслити важливу ідею
Повторення	повторює певне слово або фразу, щоб привернути увагу аудиторії
Завантажені слова	використовує конотації слів, щоб грати на емоціях аудиторії
Перерахунок	висловлює ту ж ідею, але іншими словами, щоб прояснити або підкреслити
Применшення або перебільшення	Доречно використовувати для іронії, привернення уваги до ідеї або підкреслення ідеї у вигляді перебільшення

Отже, розгляд публічної промови через призму риторики дозволяє виокремити такі особливості: риторичний стиль промови відображає риторику спілкування і стиль побудови мовлення; у риторичі використовуються доступність, асоціативність, експресивність та інтенсивність як принципи мовного впливу на аудиторію. Проблема маніпуляцією останньою є одним із головних етичних викликів, які стоять перед публічними особами.

1.2.2. Стилiстичнi аспекти та лексичнi особливостi публiчної промови

Публiчний виступ є мовленнєвим потоком, який не завжди просто розчленувати на речення, оскiльки не всi компоненти є реченнями [Мойсiєнко, 2010; с. 244]. При сегментацiї мовного потоку суттєвим критерiєм для дослiджень є iнтонацiйно-смилова завершенiсть, а основною синтаксичною одиницею є висловлювання. Висловлювання утворюють одна або кiлька синтагм – iнтонацiйно самостiйних сегментiв. Багато синтаксичних властивостей мовлення зумовленi особливостями його функцiонування – непередбачуванiстю, спонтаннiстю, тiсним зв'язком iз ситуацiєю [Калмикова, 2008; с. 84]. У розмовних висловлюваннях часто виявляються невисловленими деякi граматично та семантично необхiднi компоненти [Шулькевич, 2017; с. 123].

Для публiчної промови особливо важливi стилiстичнi фiгури мовлення [Kuriata, 2022]. Йдеться про мовнi звороти та стилiстичнi конструкцiї, якi використовуються для посилення емоцiйного впливу, образностi та переконливостi мови. До них належать метафори, порiвняння, гiперболи, антитези, риторичнi питання тощо, якi допомагають оратору привернути увагу аудиторiї, зробити публiчний виступ виразнiшим. Також застосовуються повтори слова, словосполучення чи речення. Їх мета – привернути увагу слухачiв; пiдкреслити значимiсть того, що повтор виражає. Стилiстичний прийом повтору сполучникiв перед однорiдними членами речення надає фразi особливого iнтонацiйного ритму, логiчно пiдкреслює слова, якi з'єднуються [Коваленко, 2007; с. 93].

У текстах публiчного мовлення особливо практикується метафоричне використання слiв, як засобу перенесення значення на порiвняння, яке допомагає висвітлити зв'язок мiж поняттями, котрi, на перший погляд, можуть здаватися далекими один вiд одного [Бевз, 2025; с. 12]. Цi слова в контекстах полiтичного дискурсу набувають експресiї «зниженостi», вносячи до тексту виступу вiдому стилiстичну рiзноманiтнiсть, «оживляючи» виклад серйозної теми. Наявнiсть мовних метафор, якi можна пояснити тяжiнням усної комунiкацiї до бiльш

вільного способу вираження різко відрізняє усне мовлення від його книжково-письмових аналогів.

Автор метафори виявляє спільні аспекти у двох різних об'єктах. Важливо, що метафора дозволяє одночасно актуалізувати два лексичні значення. Її завдання полягає не у звичайному позначенні об'єкта, суб'єкта чи явища, а у наданні йому виразної характеристики. Для реалізації метафори необхідний контекст, у якому члени поєднання виступають лише в одному предметно-логічному значенні, уточнюючи те слово, яке несе подвійне значення – метафору (*The British Constitution is the foundation of independence*). Іноді метафора не обмежується одним образом, а реалізує кілька образів, пов'язаних між собою єдиним, центральним, стрижневим словом.

Тривале вживання метафори поступово нівелює первинне, лексикографічно зафіксоване значення. Однак, незважаючи на те, що метафоричне застосування слова впливає на його базове значення, збагачуючи його новими конотаціями, повне зникнення денотативного значення є неможливим. Інакше існування стилістичного прийому метафори було б неможливим. Фундаментальним принципом стилістики є збереження стабільності основного предметно-логічного значення слова в стилістичному прийомі, незалежно від інтенсивності впливу контекстуального значення.

Метонімія є стилістичним засобом на основі взаємодії між логічним та контекстуальним значеннями, які пов'язані ознакою суміжності (*green front*). Ця суміжність передбачає їхню приналежність до спільної сфери явищ, до понять, які знаходяться в одному категоріальному ряду та поєднані часовими, просторовими, каузальними або іншими типами зв'язків. У порівнянні з метафорою, метонімія є як засобом утворення нових лексичних одиниць, так і стилістичним прийомом.

Відповідно, метонімію класифікують на мовну та мовленнєву. Мовна метонімія є транспозицію семантики з одного об'єкта на другий основі на принципі суміжності та регулюється нормами, які притаманні мовній системі (наприклад, *читати Шекспіра*). Мовленнєва метонімія є конкретною

реалізацією цього мовної метонімії в актуальному дискурсі з метою досягнення певного комунікативного ефекту (наприклад, *обговорити з аудиторією*).

Водночас визначальною особливістю метонімії, у порівнянні з метафорою, є те, що при створенні образності, метонімія зберігає вихідний сенс при його інтерпретації. Натомість, при розумінні метафори, один образ замінюється іншим [Ревуцька, 2018; с. 54-55].

Епітет використовується для акцентування специфічної риси або визначальної якості об'єкта чи явища. Інтегруючись в нове семантичне середовище, епітет розширює його, додаючи емоційний або смисловий відтінок. Епітет – виразний стилістичний засіб, який ґрунтується на виокремленні певної характеристики описуваного об'єкта, що передається за допомогою атрибутивних одиниць (*strong-willed, Perfide Albion*). Він характеризує явище з перспективи індивідуального сприйняття. Епітет за своєю суттю є суб'єктивним та може містити або не містити емоційний компонент. Емоційне значення в епітеті може співіснувати з предметно-логічним значенням або виступати єдиним значенням лексеми. Багато дослідників розглядають епітет як важливий інструмент для вираження індивідуального, суб'єктивного ставлення до описуваного явища [Селівнова, 2006; Толочко, 2025].

Епітети, як стилістичний засіб, сприяють формуванню бажаної реакції на текст. В англійській мові вживання епітетів з чітко визначеними значеннями часто призводить до утворення сталих словосполучень. Ці поєднання з часом можуть фразеологізуватися, тобто набувати статусу фразеологічних одиниць. Вони можуть мати форму окремого слова, бути складними, інвертованими, фразовими, метафоричними або перенесеними (наприклад, *strong leadership, radical proposal*).

Риторичне питання не передбачає відповіді і ставиться не для того, щоб спонукати слухача повідомити щось невідоме мовцю. Таким чином, риторичне питання є конструкцією, в якій форма і зміст знаходяться в асиметричних відносинах: за формою це – питання, а за змістом – повідомлення. Воно спрямоване не на отримання інформації, а на її затвердження [Сагач, 2000; с.

348]. Функція риторичного питання – привернути увагу, посилити враження, підвищити емоційний тон, створити піднесеність (*How long will this uncertainty in resolving the conflict last?*).

Повтор у публічному виступі, поряд з експресивною функцією виконує завдання логіко-сміслового підкреслення, а також полегшує сприйняття на слух довгого фрагмента мовлення, розчленовуючи його на окремі частини та виділяючи водночас ту чи іншу думку. Великою експресивною силою володіє прийом градації (наростання), тобто розташування слів та словосполучень у порядку зростання їх смислової та експресивно-емоційної значущості. Для виділення і підкреслення тих або інших слів, словосполучень застосовується навмисне порушення звичайного порядку слів у реченні – інверсія, антитеза, риторичне питання, питання-відповідь структура висловлювання [Селіванова, 2006; с. 403].

Оскільки публічному виступу властива тенденція до стандарту та експресивності, то в таких текстах часто використовується емоційно забарвлена лексика та фразеологізми, які походять як з літературної, так і з розмовної мови. Застосування стилістично знижених, розмовних, але водночас літературних експресивних лексико-фразеологічних одиниць в усному публічному мовленні зумовлене орієнтацією на аудиторію та функцією впливу, тобто прагненням промовця забезпечити максимальну зрозумілість та переконливість промови для слухачів. Прагнення до взаємодії з аудиторією, бажання здобути прихильність слухачів призводять до використання в тексті виступу експресивних засобів, котрі виражають емоційно-суб'єктивну оцінку – як позитивну, так і негативну [Великорода, 2007; с. 86] (*The scale of suffering is truly heart-rending, and our thoughts and deepest sympathy are with all those who have lost loved ones, homes and livelihoods*).

Отже, основні стилістичні якості публічної промови – багатство мови, емоційність тощо – проявляються у використанні різних стилістичних засобів. Їх комплексне використання надає висловлюванню виразності та особливого звучання, які спрямовані на привернення уваги.

Лексикою публічної промови вважаємо словниковий склад, який використовується оратором для впливу на аудиторію і акумулює як загальноживані слова, так і спеціалізовану термінологію, риторичні прийоми й експресивні засоби, які підбираються відповідно до мети, теми промови та особливостей слухачів.

Безумовно, основним компонентом культури мовлення публічної промови є використання норм сучасної літературної мови, що обумовлює вибір та організацію мовних засобів, які дозволяють у конкретній ситуації за дотримання етики спілкування забезпечити необхідний ефект у досягненні поставлених завдань комунікації [Толочко, 2025; с. 38].

Основна специфіка текстів публічних промов пов'язана із використанням лексичних засобів, що зумовлено динамічністю лексичного рівня публічного мовлення. Промови офіційних осіб держави, наприклад короля Великобританії, як мовленнєвий жанр характеризуються активним використанням лексико-граматичних засобів, представлених у політичних текстах. Для найменування таких лексичних одиниць вживають терміни «суспільно-політична лексика», «соціально-політична лексика» та «політична лексика» [Кондратенко, 2017; с. 87].

У текстах публічних промов представлено широкий спектр лексики. Розглянемо основні її групи:

1) загальноживані слова: назви предметів, процесів, явищ, способів дії тощо (*today, people, together, worst of times, democracy*);

2) власне політична лексика: найменування, органів влади, керівних осіб держави, політиків і посадовців, політичних об'єднань, політичних процесів тощо (*Windsor Castle, Declaration of Independence, Coalition of the Willing*);

3) політично-економічна лексика – найменування економічних процесів, банківської діяльності, макроекономічних понять та інше (*investment, growth, Advanced British Standard, trade, economy more competitive*);

4) політично-юридична лексика – найменування законодавчих актів, явищ судової діяльності, юридичних процесів (*legislation, constitution*);

5) військо-політична лексика – найменування військових формувань, бойових дій, збройних конфліктів, понять державної безпеки (*security, protection, defence*);

6) термінологічна лексика широкої семантики (абстрактні поняття для найменування процесів, тенденцій, ситуацій, які притаманні політиці) [Кондратенко, 2017; с. 88].

Зрозумілість та об'єктивність інформації виражаються за допомогою використання власних назв, реалій, термінів, вступних слів. Необхідно також наголосити на використанні дат, числівників.

Логічна структура лексики публічних промов водночас відображає точність передачі логічного наголосу в повідомленні. Лексика публічної мови постійно збагачується за рахунок суспільної та політологічної термінології: наприклад, ще кілька років тому такі слова як *consensus, impeachment, summit* були зрозумілі лише фахівцям, а нині вони стали загальновідомими, тобто відбулася деспеціалізація терміну.

Ще однією особливістю публічного мовлення є широке використання мовних мовних одиниць, які характеризуються сталим лексичним складом та відтворюваністю в мовленні, при цьому їх компоненти є семантично незалежними, тобто можуть входити до складу вільних словосполучень з іншими словами [Савчин, 2018; с. 67]: *gloomy forecasts, crisis of confidence, backroom deals, responsible position, political will, pyramid of power, effective management system*).

Використання неологізмів, тобто нових слів або висловів у мові [Неологізм], є однією з особливостей сучасного публічного мовлення. Неологізми мають більшу смислову ємність і образність в порівнянні з загальновживаною лексикою (*Grexit, Brexit, islamophobia, finlandization, briefing*).

На базі англійської мови К. Ахмад поділяє неологізми на три види в залежності від способу їх формування:

1) неологізми, які утворені за допомогою додавання та комбінування елементів (словоскладання, афіксація, блендинг (лексична контамінація, слово-гібрид), аббревіація, зрощення): *social distance, Brexit*;

2) неологізми, які утворені шляхом скорочення елементів слова (скорочення слова, зворотне словотворення або регресивна деривація, усічення);

3) неологізми, які утворені незалежно від додавань та скорочень елементів слова (семантичні зміни, запозичення, зміна частини мови або конверсія, новоутворення) [Ahmad, 2018; с. 715]: *pandemicide, Loxit*.

П. Ньюмарк описав 12 видів неологізмів (існуючі лексичні одиниці, які набули нового значення та нових форм: новоутворення, похідні слова, аббревіатури, словосполучення, епоніми, слова з переносним значенням, акроніми, псевдонеологізми, інтернаціоналізми та ін.), представивши процес створення неологізмів (цінність та мета неологізму, важливість і статус неологізму, аудиторія, тип тексту тощо [Newmark, 1988; с. 140-150].

Особливістю публічної промови також є вживання лексики, яка належить до різних реєстрів, що також стає засобом мовленнєвого впливу. Якщо оратор вдається до використання лексичних одиниць підвищеного реєстру, це надає його мові піднесеності, урочистість, створює особливу атмосферу.

Ще одним лексичним прийомом, який часто використовується в публічних виступах, є вживання оцінної лексики – лексики, яка виражає позитивну або негативну оцінку когось чи чогось (*good, bad, ambiguous*). Емоційно-оцінна (або емоційно-експресивна) лексика є ширшим поняттям, яке охоплює лексичні одиниці, які відображають не лише оцінку, але й емоційний стан, почуття, настрій та ставлення мовця (*decrepit, unworthy*).

Отже, проведений теоретичний аналіз дозволив виділити такі лексичні особливості публічних промов: використання лексичних норм сучасної літературної мови, загальноповжиті слова, спеціалізована термінологія, суспільно-політична й політична лексика, неологізми, емоційно-оцінна лексика тощо. Загалом лексичні особливості публічних промов залежать насамперед від теми або проблематики повідомлення.

Тобто одному виду публічних промов властиві ті стильові риси, які характеризують офіційний стиль: безособовість чи слабкий прояв особистості, книжкова лексика, функціонально-забарвлена лексика, політична лексика, політичні, економічні терміни тощо. В інших публічних промовах використовуються найрізноманітніші лексичні засоби для досягнення потрібного оратору ефекту.

1.2.3. Прагматичні аспекти публічної промови

В останні десятиліття спостерігається великий інтерес до вивчення масового мовного впливу, коли об'єктом впливу є деяка сукупність людей [Толочко, 2025; Шулькевич, 2017]. Феномен мовного впливу пов'язаний, насамперед, з цільовою установкою того, хто говорить – суб'єкта мовного впливу, який впливає на своїх слухачів, на їхні погляди, цінності, уявлення про світ і прийняття ними рішень. У зв'язку з цим актуальним є питання прагматичного аспекту публічних промов [Колісніченко, 2010; с. 108].

Визначаючи мовленнєву поведінку, апелюючи до стереотипів свідомості та політичного мислення, суб'єкт політичної діяльності подумки моделює образ одержувача, виявляє привабливі для одержувача концепти та соціальні ролі та вводить їх назви у свою мову. Тим самим створюється ілюзорне уявлення про цілі та наміри політика [Wilson, 1990; с. 45].

Важливими параметрами публічної політичної мови, які визначають її комунікаційну природу, є часові та просторові рамки, в яких функціонує ця мова. При програмуванні мовного виступу в орбіту політика залучається широкий контекст, який детермінує структурно-концептуальний зміст та способи вербалізації смислів у мовленні. Особистість політика, його статус, соціальний та політичний досвід, мовна та комунікативна компетентність відіграють важливу роль при підготовці та реалізації виступу [Fairclough, 2012; с. 54].

Політична свідомість мовця разом із підсвідомою оцінкою того, що відбувається, втілено в прагматичних умовах, переважанні військово-

тріумфальних мотивів, абстрактних поняттях, дейктичних проєкціях, прийомах стилістичного синтаксису [Нагорна, 2005; с. 116]. Посилання на факти, зазвичай, можуть бути збагачені засобами лексикалізації, такими як метафори, номіналізації, евфемізми. Можуть спостерігатися іллокутивні вкладення, такі як поетапний порядок розповіді, фрагмент аргументації, поетичний твір, і навіть риторичні особливості, які стосуються фрейму хвалебної промови [Wilson, 1990; с. 87].

У публічних звернення часто використовуються мовні стратегії – особливий тип соціальної діяльності особи, яка має освіту, навички спілкування та реалізує їх завдяки інтенсифікації зв'язків [Ванівська, 2006; с. 68]. Мовні стратегії вирізняються специфічними рисами, зокрема варіативністю, цілісністю, послідовністю, орієнтацією на ідеал, моральноволевове начало тощо.

Визначимо деякі мовні стратегії, які часто використовуються в публічних зверненнях, та їх функції. До них відносяться стратегії, які виконують такі функції: контактовстановлюючу (для залучення та підтримки уваги), структуруючу (для структурування інформації, виділення підтем), ілюстративну (для підтримання, підтвердження чи пояснення твердження шляхом узагальнення, наведення прикладів) [Wodak, 2017].

Можна також виділити мовні прийоми – конкретні інструменти мовлення, які використовуються для впливу, переконання або встановлення контакту з аудиторією, а також для створення позитивного прагматичного ефекту. До цієї групи відноситься посилення вимови слів, повторення, пом'якшення, імплікація, контраст, наведення прикладу [Fairclough, 2012; с. 116].

Цілеспрямоване використання стратегій оратором дозволяє збільшити ефективність мовного впливу. Можна розглядати публічну промову як орієнтовану на зміщення емотивно-когнітивних перспектив слухачів [Селіванова, 2006; с. 517].

Практика впливу на свідомість широко застосовується у публічній промові. Політична публічна промова має набір системотворчих ознак, які визначають її природу та зумовлюють прагматичний ефект [Шулькевич, 2017].

Боротьба за владу, аудиторію визначає вибір ораторами стратегії мовленнєвої поведінки.

Публічний виступ є таким видом комунікації, в якому практично відсутній зворотний зв'язок між відправником та одержувачем повідомлення (за винятком спонтанних вигуків), виступ не можна коригувати по ходу, ґрунтуючись на безпосередньому аналізі реакції аудиторії. Реакція, зазвичай, може виявлятися лише у подальшому наданні підтримки цьому мовцю або її відсутності, таким чином, роль планування виступу та стратегії мовленнєвої поведінки (завоювання авторитету, передача знань, використання вербальних і невербальних тактик) є вирішальними [Zhang, 2023; с. 1577].

Багато мовленнєвих стратегій спрямовані на те, щоб вплинути на адресата, переконати його прийняти рішення, необхідне для оратора. Загальновизнаним є те що, що комунікативні технології промов спрямовані на реалізацію функції впливу [Zhang, 2023]. Зазвичай ефективність промови зростає внаслідок того, що оратор ділиться з аудиторією особистими переживаннями, власним досвідом.

Слід зазначити, що на публічну промову впливають очікування аудиторії. Якщо слухачі знають оратора і знайомі з попередніми виступами, то вони матимуть певне уявлення про майбутню промову. Аудиторія подумки уявляє собі оратора, має власну думку про оратора. Знаючи соціальний статус оратора, можна легко здогадатися, якими будуть особливості публічного виступу.

Отже, прагматичні аспекти публічного виступу передбачають використання мовних стратегій і стратегій мовленнєвої поведінки для досягнення мети. Безумовно, публічний виступ має набір системотворчих ознак (вступу, основної частини, завершення), які визначають його природу і зумовлюють прагматичний ефект.

Підсумовуючи теоретичні засади вивчення лінгвостилістичних особливостей публічних промов, варто наголосити, що лінгвостилістика зосереджується на дослідженні стилістичної структури мови, її сутності та імпліцитних значень. Предметом її аналізу є мовні одиниці, що мають стилістичне забарвлення, та експресивні можливості лексичних і синтаксичних

засобів. Трактування концепції стилю корелює з обсягом поняття «мова» та її нормативною основою. Вважається, що стиль є варіацією мови, яка зумовлена конкретною соціокомунікативною ситуацією та відмінною від інших варіацій тієї ж мови (на рівні лексики, граматики та фонетики).

Промова, як вид публічного висловлювання – це вербальна репрезентація інформації, спрямована на інтелектуальний, емоційний та мотиваційний вплив на слухачів. Її відрізняють логічна структура аргументації, експресивна насиченість вираження почуттів та прагнення до спонукання дій, що інтепровано відповідною лексикою та різноманітними стилістичними засобами. Розгляд публічної промови через призму риторики дозволяє виокремити такі особливості: риторичний стиль промови відображає риторику спілкування і стиль побудови мовлення; у риторичі використовуються доступність, асоціативність, експресивність та інтенсивність як принципи мовного впливу на аудиторію. Натомість прагматичні аспекти публічного виступу передбачають використання мовних стратегій і стратегій мовленнєвої поведінки для досягнення мети.

Висновки до розділу 1

Лінгвостилістика як сфера мовознавства і самостійна дисципліна бере свій початок із середини минулого століття. Об'єктом дослідження лінгвостилістики є засоби мови, наділені стилістичним відтінком, а також виражальні ресурси слів і синтаксичних конструкцій. Сучасні дослідження лінгвістичної стилістики зазвичай зосереджені на застосуванні досліджень дискурсивного аналізу та оповідальної організації щодо вивчення художнього тексту.

Промова є вербальною презентацією конкретної інформації і одночасним впливом на розум, емоції й волю аудиторії. При цьому промова характеризується логічною послідовністю викладу, емоційною глибиною та волевими імпульсами мовця. Риторичний стиль є однією з характеристик публічного виступу і передбачає стиль спілкування і побудови мовлення. Успішне застосування етосу,

пафосу і логосу в письмовій або усній мові залежить від ефективності різних риторичних стратегій, яких існує кілька і вони можуть посилити або послабити аргумент.

Для публічної промови особливо важливі стилістичні фігури мовлення (мовні звороти та стилістичні конструкції). Лексикою публічної промови вважаємо словниковий склад, який використовується оратором для впливу на аудиторію і акумулює як загальновживані слова, так і спеціалізовану термінологію, риторичні прийоми й експресивні засоби, які підбираються відповідно до мети, теми промови та особливостей слухачів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОМОВ КОРОЛЯ ЧАРЛЬЗА ІІІ

2.1. Лексичні особливості промов: використання офіційної, метафоричної та емоційно-забарвленої лексики

Мовлення короля – це граматично правильна мова англійської аристократії, яку британці називають *King`s English*. Для дослідження відібрано п'ятнадцять текстів протокольно-етикетних і переконливих (із особливих випадків) виступів монарха. Одним із головних об'єктів матеріалу дослідження стала промова короля у день коронації (травень 2023) [АСМ]. Коронація – один із найважливіших заходів у політичному житті монарха.

Також для дослідження відібрано звернення короля до нації та Співдружності після смерті королеви Єлизавети ІІ (вересень 2022) [КАНС, промова на відкритті парламенту (листопад 2023) [KSP] та інші виступи короля. У ході роботи методом суцільної вибірки було опрацьовано матеріал, який зазнав лінгвостилістичного аналізу на 4 рівнях: лексичному, стилістичному, синтаксичному та композиційному.

Лексичні особливості промов короля Чарльза ІІІ відображають риси офіційних заяв монаршого двору: їх специфіка визначається контекстом події, про яку йдеться:

«*Wherever you may live in the United Kingdom, or in the Realms and territories across the world, and whatever may be your background or beliefs, I shall endeavour to serve you with loyalty, respect and love, as I have throughout my life*» [КАНС].

Тобто висловлювання містять лексику, яка відображає офіційність та статут короля (*United Kingdom, to serve you with loyalty*), а також загальновживані лексеми (*the world, respect and love, my life*).

«*As the Coronation weekend draws to a close, my wife and I just wanted to share our most sincere and heartfelt thanks to all those who have helped to make this such a special occasion*» [АСМ].

У цьому прикладі ілюстровано ввічливість монарха у виступі (*to share our most sincere and heartfelt thanks*), яка присутня у кожному виступі, і завжди промова пронизана повагою (*anchored by the deep friendship between our people*) до тих, кому вона адресована (якщо це не стосується негативних подій та явищ).

Висловлювання короля завжди апелюють до цінностей монархії, які інтерпретують цінності громадян королівства: *duties, relationship and responsibility, Church of England, faith* та ін.

«The role and the duties of Monarchy also remain, as does the Sovereign's particular relationship and responsibility towards the Church of England – the Church in which my own faith is so deeply rooted» [ACM].

Лексика аналізованих промов завжди переплітається із заохоченням і стриманими лестощами до аудиторії:

«To know that we have your support and encouragement, and to witness your kindness expressed in so many different ways, has been the greatest possible Coronation gift, as we now rededicate our lives to serving the people of the United Kingdom, the Realms and Commonwealth» [AML].

Із огляду на різноманітність аудиторії, повідомлення від британського монарха вимагає лаконічного та зрозумілого інформування. У виступах фактична інформація містить чіткі позначення різноманітних явищ та подій. Зрозумілість та об'єктивність інформації забезпечуються використанням власних назв, реалій, термінології та загальноновживаної лексики (наприклад, *Britain, Second World War, Prince of Wales, privations*):

«When The Queen came to the throne, Britain and the world were still coping with the privations and aftermath of the Second World War, and still living by the conventions of earlier times» [AML].

«Today, I am proud to create him Prince of Wales, Tywysog Cymru, the country whose title I have been so greatly privileged to bear during so much of my life and duty» [AML].

Так, власні назви використовуються для позначення титулів, історичних періодів тощо, які пов'язані з конкретною темою, також для позначення осіб,

інституцій, котрі також безпосередньо пов'язані зі змістом теми виступу (*NHS England, National Health Service* тощо).

«Today, I am proud to create him Prince of Wales, Tywysog Cymru, the country whose title I have been so greatly privileged to bear during so much of my life and duty» [AML].

«Working with NHS England, my Government will deliver its plans to cut waiting lists and transform the long-term workforce of the National Health Service» [KSP].

Взаємодія мови політики та мови монарха має двоякий характер: політика насичує мову політичною термінологією (*King, Lords, Queen, inflation, Prince and Princess of Wales, Ministers, United Kingdom, Bank of England, investment* та інші), визначаючи багато в чому мовну характеристику мови монарха. Остання водночас охоплює й суспільно-політичну лексику, зміст якої відображає суспільно-політичні особливості в монархії:

«My Lords and members of the House of Commons. It is mindful of the legacy of service and devotion to this country set by My beloved Mother, The late Queen, that I deliver this, the first King's Speech in over 70 years» [KSP].

«My Government will continue to take action to bring down inflation, to ease the cost of living for families and help businesses fund new jobs and investment» [KSP].

Суспільно-політична лексика: *education, the long term, ensure young people, qualification, nation, global community* та інші.

Такі офіційні тексти, як виступи короля Великобританії, не позбавлені емоційно-забарвленої лексики (*my beloved mother, difficult but necessary long-term decisions, support more people, better future, with great pleasure* та інші), однак лише в окремих промовах:

«It is with great pleasure that my wife and I welcome you to Windsor Castle, on this, your second State Visit to the United Kingdom» [KSUS].

«The impact of Covid and the war in Ukraine have created significant long-term challenges for the United Kingdom. That is why my Government's priority is to make

the difficult but necessary long-term decisions to change this country for the better» [KCS].

Якщо звернутися до тлумачного словника англійської мови і розглянути лексичні значення виділених одиниць, можна виявити, що король хоче підкреслити унікальність і особливість персон, візитів, складність подій тощо, оскільки самі відібрані мовні одиниці представляють високу позитивну оцінку або непередбачуваність чогось.

Емоційно-оцінна лексика в промовах представлена іменниками, прикметниками, а й дієсловами (наприклад, *to inspire*)

«With Catherine beside him, our new Prince and Princess of Wales will, I know, continue to inspire and lead our national conversations, helping to bring the marginal to the centre ground where vital help can be given» [AML].

Такі дієслова як *to inspire* за своєю природою позитивно конотовані, а такі лексеми як *good* і *kind*, виражають раціональну оцінку, оскільки в них оцінка не просто входить у денотативне значення слова, але і є цим денотативним значенням контексту словосполучення або речення, наприклад:

«I have been most deeply touched by your wonderfully kind and thoughtful good wishes for my health and, in return, can only continue to serve you, to the best of my ability, throughout the Commonwealth» [KCS].

Особливості використання лексичних одиниць у публічних виступах короля Чарльза III:

- структурне поєднання різних термінів (наприклад, *My Government* і *long-term decisions*);
- особлива взаємодія з певним контекстом (*greater spending or borrowing*);
- полісемія (*issue, endanger*):

«My life will of course change as I take up my new responsibilities. It will no longer be possible for me to give so much of my time and energies to the charities and issues for which I care so deeply» [AMP];

«My Ministers will put the security of communities and the nation ahead of the rights of those who endanger it» [KSP];

- емоційно-забарвлена лексика лише щодо відповідної тематики.

Лексика різдвяного послання транслює цінностей монархії: національного об'єднання, колективного творення та поступального руху вперед та посилення позитивного емоційного стану колективного адресата:

«I am speaking to you today from the Chapel of the former Middlesex Hospital in London – now itself a vibrant Community space – and thinking especially of the many thousands of professionals and volunteers here in the United Kingdom and across the Commonwealth who, with their skills and out of the goodness of their heart, care for others – often at some cost to themselves» [KCS].

Окрім власних назв (*Community space, London* та ін.) і лексики для посилення емоційності повідомлення (*vibrant, many thousands, of their heart*) у різдвяних виступах також переважає нейтральна (міжстильова) лексика. Вона вживається в усіх стилях, служить позначення життєво важливих явищ і входить у основний масив слів, на фоні якого інші одиниці сприймаються як стилістично марковані.

Звернення до парламенту підкріплене суспільно-політичною лексикою та політичними, економічними термінами тощо:

«Members of the House of Commons.

Estimates for the public services will be laid before you.

My Lords and Member of the House of Commons.

Other measures will be laid before you.

I pray that the blessing of Almighty God may rest upon your counsels» [KSP].

Використовуючи присвійний займенник *my*, король Чарльз III акцентував увагу адресатів на ідеї спільності, встановлював взаєморозуміння, приєднуючи слухачів до кола «своїх».

У зверненні до парламенту активно вживаються дієслова у майбутньому, оскільки представляється урядова програма наступного року. Найчастіше використовуються дієслова *work, help, build, introduce*, для представлення свого бачення ситуації у теперішньому чи найближчому майбутньому.

«Legislation will be introduced to strengthen the United Kingdom's energy security and reduce reliance on volatile international energy markets and hostile foreign regimes» [KSP].

Виступи з нагоди пам'ятних дат є ритуальним актом політичної комунікації, який має циклічний характер (оголошуються щорічно), і містять кілька обов'язкових лексичних компонентів: згадування приводу святкування або пам'яті (наприклад, *100 years*), слова подяки, високу оцінку, а також позначення ключових цінностей для британського суспільства (*a new national memorial*):

«This morning's 'eleventh hour of the eleventh day of the eleventh month' will mark exactly 100 years since King George V unveiled the Cenotaph: a new national memorial to the 'Glorious Dead' of the 1914-1918 war» [AML].

Публічні виступи перед міжнародною аудиторією з нагоди дипломатичних зустрічей і контактів є важливим інструментом укріплення іміджу Великобританії на внутрішній та міжнародній аренах. Такі виступи відносяться до етикетно-протокольних із політичною, дипломатичною, суспільно-політичною та іншою лексикою:

«Anchored by the deep friendship between our people, this relationship which, with good reason, we and our predecessors have long called «special», has made us safer and stronger through the generations» [KSUS].

Такі словосполучення як *deep friendship between our people*, виражені іменником та прикметниками, власні назви (*Qatar, Holocaust Survivors, Turin*) і лексика, яка виражає повагу (*proud to, oldest friend, respect*), відповідальність (*the responsibility of remembrance rests, our shoulders*) тощо посилюють дипломатичну конотацію висловлюванням монарха. Власні назви і лексика, яка виражає повагу (*proud to, oldest friend, respect*),

«The United Kingdom is proud to be Qatar's oldest friend in the Western world. We have a special bond founded on mutual respect which has stood the test of time» [ACM].

«As the number of Holocaust Survivors regrettably diminishes with the passage of time, the responsibility of remembrance rests far heavier on our shoulders, and on those of generations yet unborn» [AML].

«It has been one of the pleasures of my life to come to know this irresistible country, and from Turin to Palermo, Verona to Naples, Florence to Trieste, I have learned a little more about this nation and have come to admire it even more» [KSIt].

Фактично всі промови монарха, починаючи від промови коронації, формуються через констатацію особистої позиції оратора (*I, mine, our*):

«I know that it is an important anniversary year for you too, Mr. President» [KSIt].

«It means a very great deal to The Queen and myself to return to Italy for our first visit since my Accession. The timing is all the more special to us both since today also marks our twentieth wedding anniversary» [KSIt].

Очевидно, в деяких реченнях промов особиста позиція оратора посилюється кількаразовою констатацією.

Публічна мова короля Чарльза III містить евидентивний різновид репрезентативного мовленнєвого акту, який реалізується за допомогою дієслів у теперішньому або одному з минулих чи майбутніх часів.

«And by the way I hope I'm not ruining Dante's language so much that I'm never invited to Italy again» [KSIt].

«A bill will be brought forward to ensure tougher sentences for the most serious offenders and increase the confidence of victims» [AMP].

Водночас важлива увага приділяється вживанню термінів, назв організацій та політичних акторів *Union, NATO, United Nations, United Nations Security Council, United Kingdom, Government, Armed Forces* та інші. Така лексика представлена в промовах монархів не однаковою мірою: в одних вона може згадуватися одноразово, в інших повторюватися.

У промовах Чарльз III майстерно використані ідіоми, що додає висловлюванням виразності та щирості, а також збагачує їх сприйняття завдяки синонімії:

to attract record levels та track-record of decarbonising faster: «Alongside this, my Ministers will seek to attract record levels of investment in renewable energy sources and reform grid connections, building on the United Kingdom's track-record of decarbonising faster than other G7 economies» [KSP];

Ідіоми тісно пов'язані з конкретними суспільними та культурними цінностями, і це дає можливість застосовувати їх для виявлення неявних мовних характеристик у тексті. Необхідно наголоити, що ідіоми вирізняються чітким стилістичним відтінком, який може бути від офіційного до звичайного або розмовного, а також містити спеціальну лексику.

Застосування синонімів дозволяє монарху яскравіше змальовувати явища, надавати мовленню емоційного забарвлення та висловлювати одну й ту ж думку різними способами, деталізуючи її суть. Щоб підкреслити академічний характер, використовуються загальновживані синоніми.

«My Government will introduce legislation to create a smokefree generation by restricting the sale of tobacco so that children currently aged fourteen or younger can never be sold cigarettes, and restricting the sale and marketing of e-cigarettes to children» [KSP].

Синоніми *generation* і *children* ніби уточнюють один одного: *generation* вжито узагальнено, а *children (currently aged fourteen or younger)* – конкретизує.

«The many thousands of people from each of our countries who have made the other their home have enriched our societies immeasurably – a fact that gives me the greatest pride. Our cultural connections, too, continue to flourish, with our actors, musicians, writers and television presenters prospering in the hearts of transatlantic audiences» [KSUS].

Словосполучення *our societies* навпаки конкретизовано монархом, а *transatlantic audiences* вказує на географічний вимір простору для вказаних суспільств.

Отже, лексичні особливості промов короля Чарльза III відображають використання офіційної (етикетно-протокольної, дипломатичної), метафоричної

та емоційно-забарвленої лексики, а також ідіом та синонімів, які підсилюють висловлювання.

2.2. Композиційна побудова промов

Якщо розглядати композиційну побудову виступів короля варто виокремити такі їх елементи: вступне звернення (вступ), основна частина, кінцівка з побажанням.

У самому вступі є дві частини: зачин; зав'язка. Зачин потрібен, щоб опанувати первинну увагу аудиторії. Він є коротким словесним підходом до теми виступу:

«I speak to you today with feelings of profound sorrow. Throughout her life, Her Majesty The Queen – my beloved Mother – was an inspiration and example to me and to all my family, and we owe her the most heartfelt debt any family can owe to their mother; for her love, affection, guidance, understanding and example» [ACM].

Зав'язка вже є підходом до теми виступу. У ній позначено проблему та пов'язані її з інтересами слухачів:

«Queen Elizabeth's was a life well lived; a promise with destiny kept and she is mourned most deeply in her passing. That promise of lifelong service I renew to you all today» [ACM].

Основна частина промов короля визначається видом мовлення та його цільовою установкою. Проте незалежно від виду промови, головною особливістю є логічна послідовність і чіткість викладу матеріалу.

Коронаційна промова короля Чарльза III є урочистою риторикою до колективної національної аудиторії. У ній відсутні полемічні висловлювання, але присутня яскраво виражена емоційна оцінка подій за визначеною композиційною схемою побудови промови.

Вступний комунікативний блок: *«As the Coronation weekend draws to a close, my wife and I just wanted to share our most sincere and heartfelt thanks to all those who have helped to make this such a special occasion» [ACM].*

Основна частина I присвячена висловленню пошани людям, котрі присвятили час святкуванню коронації: «*We pay particular tribute to the countless people who have given their time and dedication to ensuring that the celebrations in London, Windsor and further afield were as happy, safe and enjoyable as possible*» [ACM].

Основна частина II відображає конкретизацію осіб, які присвятили час святкуванню: «*To those who joined in the celebrations – whether at home, at street parties and lunches, or by volunteering in communities – we thank you, each and every one*» [ACM].

Кінцівка з визнанням: «*To know that we have your support and encouragement, and to witness your kindness expressed in so many different ways, has been the greatest possible Coronation gift, as we now rededicate our lives to serving the people of the United Kingdom, the Realms and Commonwealth*» [ACM].

Заклучний комунікативний блок промови короткий.

Отже, промови британського короля Чарльза III є продуманими мовними творами, регламентованими історичною традицією та відповідними стандарту спілкування з цільовою аудиторією та характером події.

2.3. Використання лексичних стилістичних засобів

Промови короля Чарльза III підкоряються суворим законам класичної риторики, мають свої власні мовні особливості і несуть особливе смислове навантаження, оскільки глава держави звертається до народу як посадової особи, а й як друга і співвітчизника. Використані в них метафоричні моделі сприяють спрощенню сприйняття складних феноменів суспільно-політичного життя, а також служать інструментом пропаганди ідеології британської монархії та базових цінностей (збереження інституту монархії, солідарність, взаєморозуміння, мирне співіснування тощо).

«*The scale of suffering is truly heart-rending, and our thoughts and deepest sympathy are with all those who have lost loved ones, homes and livelihoods*» [AMP].

Очевидно, політична метафора *scale of suffering* покликана спростити абстрактне поняття в зрозумілу форму. Водночас метафори у словосполученні *proud symbol of its citizens' perseverance, resilience and tireless commitment* інтегрують образність і впливають емоційно, привертають увагу. Слово *symbol* вжито в переносному значенні з прикметником *proud*, водночас *tireless* підсилює іменника *commitment*:

«*Though the journey has not always been an easy one, modern Papua New Guinea stands as a proud symbol of its citizens' perseverance, resilience and tireless commitment to democracy and unity*» [KMPP].

Метафори у зверненнях монарха служать для позначення ціннісних орієнтирів, відповідно до яких повинен діяти кожен громадянин Співдружності й держав-партнерів (невпинна боротьба з насущними проблемами, непохитне дотримання обраного курсу, єдність та ін.):

Образна метафора *sweet the victory* символізує ефект перемоги після багатьох випробувань і страждань:

«*In recalling so much suffering, we must not lose sight of how great was the cause and how sweet the victory*» [VE Day].

«*I know full well of the toll it took on so many - measured not only in gravestones, but in the mental and physical scars of those who survived*» [VJ Day].

Понятійна сфера метафор у виступах британського короля дуже різноманітна, що зумовлено їх здатністю до моделювання дійсності за допомогою звичних та знайомих всім формул. Варто зауважити, що метафори у промовах Чарльза III є як із позитивною конотацією, так і негативною навіть в одному реченні.

Метафори мають особливе значення в промовах монарха, оскільки покликані підкреслити необхідність важливості події, візиту, дипломатичного контакту тощо.

Метафори присутні чи не в кожному другому реченні в промовах короля Чарльза III. У текстах офіційних виступів британського короля, які вирізняються

образністю та особливою виразністю, метафора займає лідируючі позиції щодо частотності вживання в промовах.

Водночас пропонувані в промовах короля метафори позбавлені аргументативної сили, якщо вони не співвідносяться з концептуальними прототипами суспільства. Тобто використовувані метафори повинні відповідати характерним для соціуму Британії та Співдружності реаліям – інакше оратор не зможе досягти поставленої мети.

Використання метонімії у текстах виступів сприяє підкресленню певних аспектів або створює бажаний образ, використовуючи асоціативний зв'язок між поняттями.

Приклади метонімії в промовах:

Crown (об'єкт – люди/влада): використовується як усталений термін для позначення держави, королівської сім'ї або інституту монархії та її влади в цілому. Хоча корона є фізичним об'єктом, який носить монарх, в офіційному дискурсі вона замінює абстрактне поняття суверенітету та влади.

From that day until this, through its work over a quarter of a century, this place has not just thrived but, in doing so, has born witness to the enduring relationship between the Parliament, the Crown and the people of Scotland [KMSA].

Britain (географічний об'єкт – люди/влада): назва країни використовується у значенні народу або як синонім всього Сполученого королівства.

As Garibaldi landed near Marsala in Sicily in May 1860, two Royal Navy warships stood watch. Garibaldi was, as you know, hugely admired in Britain [KSIt].

Метонімія в промовах Чарльза III підтримує формальний та урочистий тон, характерний для королівського протоколу, а також створює більш конкретні та яскраві образи замість абстрактних понять.

Епітети, які використовуються в промовах короля, часто відображають його ключові інтереси, зокрема відданість, служіння та єдність.

My beloved mother (епітет-інтенсифікатор): часто використовувався на початку правління та у різдвяних зверненнях, щоб висловити особисту шану королеві Єлизаветі II та підкреслити родинні зв'язки.

«In a little over a week's time we will come together as a nation, as a Commonwealth and indeed a global community, to lay my beloved mother to rest. In our sorrow, let us remember and draw strength from the light of her example» [KANC].

Lifelong service (конкретизація): цей епітет застосовується як до його власної ролі, так і до роботи державних службовців, лікарів та волонтерів.

«That promise of lifelong service I renew to you all today» [KANC].

Precious traditions (індивідуально-авторський епітет): використовується при згадці про королівські ритуали, церемонії та конституційні засади.

«I have been brought up to cherish a sense of duty to others, and to hold in the greatest respect the precious traditions, freedoms and responsibilities of our unique history and our system of parliamentary government» [KANC].

«My wife and I have been appalled to hear the heartbreaking reports of lives so tragically lost and communities shattered by the recent monsoon floods in India, including those on the annual pilgrimage to the Machail Mata temple» [KAI].

Епітет *heartbreaking reports* виражає ставлення короля з конкретизацією.

«Nor are they alone in our thoughts today for, high above those monsoon-lashed jungles Allied pilots displayed their own fearless bravery, flying fighters, bombers and transport aircraft into enemy fire and Nature's fury» [VJ Day].

Метафори, метонімія та епітети є невід'ємною частиною стилю публічних виступів Короля Чарльза III, який він адаптує залежно від контексту та аудиторії, зберігаючи при цьому офіційність та емоційний зв'язок з людьми. Використання лексичних стилістичних засобів в промовах короля Чарльза III робить формальну мову виразнішою, а урочисту лексику – більш піднесеною, що відповідає образу англійського монарха.

2.4. Синтаксичні стилістичні засоби в промовах

У текстах промов короля Чарльза III використані такі синтаксичні стилістичні засоби:

Анафора – повторення на початку речень лексем у промові-зверненні до парламенту: *my Ministers', my Government, legislation, a bill will:*

«*A bill will be brought forward to promote trade and investment with economies in the fastest growing region in the world*» [KSP].

«*A bill will progress the construction of a national Holocaust Memorial and Learning Centre in Victoria Tower Gardens*» [KSP].

Повторення лексеми *a bill* несуть позитивну конотацію, оскільки це акцентує висловлювання короля на різноманітних аспектах законопроектів.

Повтор-підхоплення на межі двох речень у висловлюваннях короля виступає засобом поелементного введення нової інформації:

«*And wherever you may live in the United Kingdom, or in the Realms and territories across the world, and whatever may be your background or beliefs, I shall endeavour to serve you with loyalty, respect and love, as I have throughout my life. My life will of course change as I take up my new responsibilities*» [KANC].

Інверсія (зміна звичного порядку слів у реченні) в промовах Чарльза III виконує комунікативну функцію:

«*In the much-loved carol O Little Town Of Bethlehem we sing of how "in the dark streets shineth the everlasting light*» [AMP].

Слід зазначити, що порядок слів в англійській відіграє особливу роль. В англійській мові первинною є граматична функція порядку слів, сутність якої полягає в тому, що місце члена речення визначається його синтаксичною функцією. Не можна змінити порядок слів в англійській мові, не змінивши при цьому її сенсу:

«*Alongside them, we offer our deepest condolences and stand united with the people of India in this time of adversity*» [KAI].

У цих складних реченнях Чарльз III починає висловлювання з не з граматичного порядку слів, а вже потім озвучує суть речення.

Градація – розміщення слів або словосполучень у порядку зростання або спадання емоційного навантаження:

«*My Lords and Member of the House of Commons. Other measures will be laid before you*» [KSP].

Це традиційне звернення, яке використовується в Парламенті Великобританії для позначення обох палат – Палати Лордів (верхня палата, невиборна) та Палати громад (нижня, виборна), підкреслюючи поділ та взаємодію влади, де Лорди представляють традиції та аристократію, а громади – народ, формуючи двопалатну систему з різними функціями.

«*The affection, admiration and respect she inspired became the hallmark of her reign*» [KANC].

Градація *affection* (прив'язаність), *admiration* (захоплення) та *respect* (повага) показує зростання глибини та складності почуттів: від теплої прихильності (емоційної близькості) до захоплення (схвалення якостей або вчинків) і далі до поваги (глибока оцінка королеви Єлизавети II в цілому, її переваг та характеру), де захоплення є частиною поваги, але повага більш всеосяжна.

Водночас у промовах короля зустрічаються риторичні протиставлення – антитеза: стилістичний прийом, який збагачує звучання тексту з вживанням лексем з протилежним значенням і конотацією, наприклад, *the personal grief* і *a deep sense of gratitude*:

«*Alongside the personal grief that all my family are feeling, we also share with so many of you in the United Kingdom, in all the countries where the Queen was head of state, in the Commonwealth and across the world, a deep sense of gratitude for the more than 70 years in which my Mother, as Queen, served the people of so many nations*» [KANC].

Словосполучення *in times of joy and of suffering* поєднує в собі протиставлення радості і страждання, а *to bring light where there is darkness* – світло і темряву. Поєднання двох антитез в одному реченні є зручним способом художньо-стилістичного оформлення інформації:

«That is the heart of the nativity story and we can hear its beat in the belief of all the great faiths, in the love and mercy of God in times of joy and of suffering, calling us to bring light where there is darkness» [KANC].

Багасполучниковість, як стилістичний прийом, представлена в промовах британського монарха часто:

«The forces aligned under him comprised over one million men and women, drawn from many different countries, religions and communities, but united by common purpose and indomitable spirit» [VJ Day].

Наприклад, кількарразовим використанням сполучника *and* у реченні король створює ефект зв'язності й наростання: *men and women, religions and communities, purpose and indomitable spirit*.

Натомість безполучниковість у виступах трапляється рідше:

«Conga-ed into House. Sang till 2 a.m. Bed at 3 a.m.!» [VE Day].

Отже, синтаксичні стилістичні засоби в промовах короля Чарльза III є ефективним способом репрезентації особливостей королівського дискурсу. Кожен його елемент впливають на розум і почуття аудиторії не окремо, а у зв'язку зі стилістичним цілим.

Висновки до розділу 2

В аналізі лексико-стилістичних особливостей промов короля Чарльза III виявлено, що лексика в промовах короля Чарльза III характеризується формальним стилем, який властивий офіційним заявам монархії. Вона відрізняється стриманістю у використанні зайвих лексем, натомість зосереджуючись на словах, які підкреслюють офіційний статус та повноваження короля, а також містить загальновживані слова, політичну термінологію тощо.

Мовна експресивність у виступах Чарльза III переважно реалізується через лексику з емоційним забарвленням, орієнтовану на суб'єкта мовлення. Варто відзначити, що репрезентація в офіційному королівському дискурсі переважно здійснюється за допомогою констатуючих та описових лексем, часто з

посиланнями на історичний контекст або з використанням аргументації та доповнень до позиції.

Композиційна побудова виступів короля чітка і послідовна: вступне звернення, основна частина, кінцівка з побажанням. Використання таких прийомів, як метафори, метонімія, епітети в промовах короля Чарльза III робить формальну мову виразнішою, а урочиста лексика – більш піднесеною, що відповідає образу англійського монарха.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз теоретичних засад вивчення лінгвостилістичних особливостей публічних промов дозволяє узагальнити наступне:

Сучасна лінгвостилістика – комплексна дисципліна, яка зосереджується на всебічному аналізі функціональних, виражальних та індивідуальних стилів. Це дозволяє глибше розуміти та описувати унікальні характеристики мови різноманітних текстів. Лінгвістична стилістика є формою стилістики, оскільки її практики намагаються вивести з вивчення стилю та мови уточнення моделей для аналізу мови та, отже, зробити свій внесок у розвиток лінгвістичної стилістики.

Публічне мовлення може бути охарактеризоване, з одного боку, як суспільно вагоме, відкрите мовлення, яке цікаве великій кількості членів суспільства (публіці), а з іншого боку, як мовлення, яке містить інформацію, важливу та корисну для суспільства загалом. Форма публічного дискурсу може бути як монологічною, так і діалогічною. Публічний монолог адресований безпосередньо адресату, множинному або масовому.

Риторика є не лише дисципліною, яка вивчає методи ефективного представлення інформації в усній формі, але й систематизованою сукупністю принципів і норм, котрі зумовлюють результативність мовлення, перетворюючи його на інструмент впливу на аудиторію. В риторичі застосовуються наступні засади мовного впливу: зрозумілість, асоціативність, виразність та насиченість.

Риторика та публічна промова мають фундаментальний і нерозривний зв'язок: риторика є теоретичною основою та мистецтвом, яке навчає, як ефективно підготувати та виголосити публічний виступ. Публічна промова, водночас, є основним практичним застосуванням риторичних знань і навичок.

Основні стилістичні якості публічної промови – багатство мови, емоційність тощо – проявляються у використанні різних стилістичних засобів. Їх комплексне використання надає висловлюванню виразності та особливого звучання, які спрямовані на привернення уваги. Публічний виступ є таким видом комунікації, в якому практично відсутній зворотний зв'язок між відправником та

одержувачем повідомлення (за винятком спонтанних вигуків), виступ не можна коригувати по ходу, ґрунтуючись на безпосередньому аналізі реакції аудиторії.

Аналіз лексико-стилістичних особливостей промов короля Чарльза III виявив, що лексичні особливості виступів монарха відображають риси офіційних заяв монаршого двору: вони чіткі, без надмірної лексики. У виступах фактична інформація містить чіткі позначення різноманітних явищ та подій. Зрозумілість та об'єктивність інформації забезпечуються використанням власних назв, реалій, термінології та загальноновживаної лексики. Публічні виступи перед міжнародною аудиторією з нагоди дипломатичних зустрічей і контактів є важливим інструментом укріплення іміджу Великобританії на внутрішній та міжнародній аренах. Такі виступи відносяться до етикетно-протокольних із відповідною політичною, дипломатичною, суспільно-політичною та іншою лексикою.

Мовна експресія в промовах Чарльза III проявляється переважно за допомогою лексичних одиниць емоційної семантики, безпосередньо спроектованих на адресанта. Привертає увагу, що репрезентатив у королівському дискурсі на заходах інституційного характеру в основному представлений констатуючою та описовою лексикою, яка відсилає часто до історичного минулого або відображає аргументи й доповнення до викладеної позиції.

Композиційна побудова промов відображає вступне звернення (вступ: складається із зачину і зав'язки), основна частина, кінцівка з побажанням. Основна частина промов короля визначається видом мовлення та його цільовою установкою. Проте незалежно від виду промови, головною особливістю є логічна послідовність і чіткість викладу матеріалу.

Використані в промовах метафоричні моделі сприяють спрощенню сприйняття складних феноменів суспільно-політичного життя, а також служать інструментом пропаганди ідеології британської монархії та базових цінностей (збереження інституту монархії, солідарність, взаєморозуміння, мирне співіснування тощо). Використання метонімії підтримує формальний та урочистий тон, характерний для королівського протоколу, а також створює

більш конкретні та яскраві образи замість абстрактних понять. Епітети у промовах короля Чарльза III як стилістичних прийомів часто відображають його ключові інтереси, зокрема відданість, служіння та єдність. Синтаксичні стилістичні засоби в промовах представлені анафорою, повторенням, інверсією, градацією. Багасполучниковість, як стилістичний прийом, представлена в промовах британського монарха часто. Натомість безполучниковість у виступах трапляється рідше.

Подальше дослідження вбачаємо у вивченні промов інших політичних лідерів для виявлення їх лінгвостилістичних особливостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамович С. Д. Риторика. Львів: Світ, 2001. 240 с.
2. Арістотель. Поетика. Харків: «Фоліо», 2018. 160 с.
3. Бевз О., Кустова І. Метафора як засіб комунікації для впливу на громадську думку. Актуальні проблеми сучасної філології, перекладознавства та лінгвістичного забезпечення сектору безпеки й оборони : тези III Міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 12 грудня 2024 року). Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2025. С. 12-14.
4. Ванівська О. Особливості реалізації мовних стратегій у сучасній вищій школі. Вища освіта України. 2006. № 4. С. 67-73.
5. Великорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Л.: [б. в.], 2007. 239 с.
6. Голікова Н. С. Основні напрями інтеграції лінгвостилістики в сучасний гуманітарний простір. The X International Scientific and Practical Conference «Scientific trends in the development of science and education», November 04-06, 2024, Thessaloniki, Greece. С. 185-187.
7. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі: монографія. Національний педагогічний ун-т ім. Михайла Драгоманова. Черкаси : Брама-Україна, 2008. 400 с.
8. Гребеньков Г. В. Юридична етика. Київ : Алеута, 2004. 209 с.
9. Єрмоленко С. Я. Лінгвостилістика: основні поняття, напрями й методи дослідження. Мовознавство. 2005. Вип. 4. Том 3. С. 112-125.
10. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз : навч.-метод. посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.
11. Загнітко А., Загнітко Н. Теорія сучасної лінгвоперсонології: рівні й категорії. *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2016. Vol. IV. С. 23-28.
12. Загнітко А. Теорія лінгвоперсонології: монографія. Вінниця: Нілан-Лтд, 2017. 136 с.

13. Калмикова Л. О., Калмиков Г. В., Лапшина І. М. Психологія мовлення і психолінгвістика. Київ: Переяслав-Хмельницький педагогічний інститут, в-во «Фенікс», 2008. 245 с.
14. Кацавець Р. Ораторське мистецтво. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2018. 216 с.
15. Коваленко С. М. Сучасна риторика : навчально-практичний. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 184 с.
16. Колісніченко Н. М. Медіанавчання суб'єктів політичної діяльності: світовий досвід та уроки для України. *Наукові праці : науково-методичний журнал. Миколаїв* : Вид. ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. Вип. 112. Т. 125. Державне управління. С. 106-111.
17. Кондратенко Н. В. Лексичні особливості текстів мовленнєвого жанру «політична програма». Вісник ОНУ. Сер.: Філологія. 2017, вип. 2(16). Т. 22. С. 85-90.
18. Кравець Л., Барань Є. Основи риторики. Навчальний посібник. Київ: «Кондор», 2025. 172 с.
19. Мойсієнко А. К., Бас-Кононенко О. В., Бондаренко В. В. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика. Київ: Знання, 2010. 270 с.
20. Морозова І. Б. Парадигматичний аналіз структури і семантики елементарних комунікативних одиниць у світлі гештальт-теорії в сучасній англійській мові : монографія. Одеса : Друкарський дім, 2009. 384 с.
21. Нагорна Л. Політична мова і мовна політика. Діапазон можливостей політичної лінгвістики. Київ: ІПЕД НАН України, 2005. 320 с.
22. Народовська О., Чава Г. Особливості лексико-граматичних конструкцій у різдвяних промовах королеви Єлизавети II. Knowledge, Education, Law, Management. 2020, № 5 (33), vol. 3. С. 52-58.
23. Неологізм. Словник. Портал української мови. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=неологізм>.
24. Одарчук Н. А., Мірончук А. Т. Лінгвостилістичні особливості англomовного ритуального дискурсу. «Південний архів» (філологічні науки). 2022. № 91. С. 25-32.

25. Петренко В. В. Політична мова як засіб маніпулятивного впливу: дис. ... канд. політ, наук: 23.00.02. Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2003. 177 с.
26. Промова. Словник. Портал української мови. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swtd=промова>.
27. Ревуцька С., Жужгіна-Аллахвердян Т., Введенська В. та ін. Особливості художнього перекладу: граматичний аспект: монографія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2018. 116 с.
28. Риторика. Види публічних виступів. URL: http://academy.apbu.edu.ua/e-books/pub_324/3446.html.
29. Савчин Т. Кліше в українській мові. Наукові записки ТНПУ. Серія: Мовознавство. 2018. Вип. I (29). С. 66-70.
30. Сагач Г. Риторика : Навч. посібник. Київ: Вид. дім «ІнЮре», 2000. 568 с.
31. Самойлова І. В., Подвойська О. В. Лексичні особливості політичних промов. Наукові записки НДУ ім. Миколи Гоголя. Філологічні науки. Книга 1. 2016. С. 235-238.
32. Себаг-Мантефіоре С. Промови, що змінили світ : пер. з англ. В. Горбатко. Київ : КМ-БУКС, 2017. 328 с.
33. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
34. Талавіра Н. Опосередковане переконання при висвітленні публічного виступу у новинах: етос, пафос чи логос? *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2022. Вип. 1(31). С. 81-84.
35. Талавіра Н. М. Різдвяне звернення британської королеви у 2020 році в новинних статтях: моделі трансформації. *Нова філологія*. 2021. Вип. 83. С. 251-256.
36. Толочко С. В., Хомич В. І. Основи культури мовлення й академічної риторики : підручник. Київ: Компрінт, 2025. 332 с.

37. Черниш О. А., Гончарук Н. О., Білошицька З. А., Лисянюк О. Л. Лінгвостилістичний потенціал жанру «публічна промова політика». *Закарпатські філологічні студії* / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Т. 1, вип. 27. С. 208-214.

38. Шулькевич О. Політичне мовлення в аспекті політичної комунікації (на матеріалі турецької мови). *Південний архів (філологічні науки)*. 2017. № 70. С. 122-124.

39. Ahmad K. Neologisms, Nonces and Word Formation. In (Eds.) U. Heid, S. Evert, E. Lehmann & C. Rohrer. *Lexicological phenomena of lexicographical relevance*. The 9th EURALEX Int. Congress. Vol II. Munich: Universitat Stuttgart. 2018. Pp. 711-730.

40. Barth D. Schnell, S. Understanding Corpus Linguistics. London: Routledge. 2021. 248 p.

41. Bates S. The Shortest History of the Crown. Black Inc. 2023. 288 p.

42. Clancy L. 'Queen's Day – TV's Day': the British monarchy and the media industries. *Contemporary British History*. 2019. № 33(3). Pp. 427-450.

43. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge, 2001.

44. Fairclough N. Political Discourse Analysis. London: Routledge, 2012. 380 p.

45. Garvin P. L. Method and Theory in Linguistics. C.H. van Schooneveld Indiana University, 1970. 346 p.

46. Grieswelle D. Politische Rhetorik: Macht der Rede, öffentliche Legitimation, Stiftung von Konsens. Deutscher Universitäts verlag, Wiesbaden, 2000. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=0muF8q3I2vIC&pg=PA136&lpg=PA136&dq=klages+2001: 24&sourc>.

47. Herman D. Rhetoric/ethics. Part IV. Cambridge University Press. 2007.

48. Hesk J. Types of oratory. The Cambridge companion to Ancient rhetoric. Ed. by E. Goold 1929. Plato: Timaeus, Critias, Cleitophon, Menexenus, Epistles. Loeb

Classical Library. Vol. 9. Ed. G. P. Goold. London-Cambridge-Massachusetts. Gunderson. Cambridge, 2009. Pp. 145-161.

49. Jordan C. From private to public: Royal family memory as prospective collective memory in A Jubilee Tribute to The Queen by The Prince of Wales (2012). *Journal of Aesthetics & Culture*. 2019. № 11. Pp. 15-25.

50. Kess J. F. Psycholinguistics : Psychology, Linguistics, and the Study of Natural Language. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins, 1993. 383 p.

51. Kjeldsen Jens E. Rhetorical Audience Studies and Reception of Rhetoric. *Exploring Audiences Empirically*. Palgrave Macmillan Cham, 2018. 339 p.

52. Kredatusova M. Queen's Christmas Speeches 1952–2007: Discourse Analysis. Brno: Masaryk University, 2009. 80 p.

53. Kuriata Yu. V., Kasatkina-Kubyskhina O. V. Stylistic devices in political discourse. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*, 2022. Вип. 13 (81) С. 27-30.

54. Menzel D. «The ethics factor in local government: An empirical analysis» in H. George Frederickson (Ed.) *Ethics and Public Administration* M. E. Sharpe: Armonk, New York. 2015. 286 p.

55. Merriem-Webster's Advanced Learner's English Dictionary. New-York : Merriem-Webster. Inc, 2008. 2032 p.

56. Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com>.

57. Newmark, P. *A Textbook of Translation*. L.: Prentice Hall, 1988. 293 p.

58. Pimlott B. Monarchy and the Message. *The Political Quarterly*. 1998. Vol. 69, №3. P. 91-107.

59. Pozharytska O., Volchok N. Language and Speech Personalities through the Prism of Modern Scientific Research. Dynamics of the development of world science. Abstracts of the 7th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2020. P. 781-784.

60. The Royal Household. URL: <https://www.royal.uk>.

61. Wales K. Royalese: the rise and fall of 'The Queen's English' // *English Today*. 1994. Vol. 10. N 3. P. 3-10.

62. West A. The elements of English grammar. Toronto : University of Toronto Libraries, 2011. 316 p.
63. Wilson J. Politically Speaking: The Pragmatic Analyses of Political Language. Oxford: Basil Blackwell Ltd., 1990. 203 p.
64. Wodak R. Political Roles and Images. UK., Ldn : William Clowes Ltd, 2017. 214 p.
65. Zhang L. Association Strategies of Speech Behavior of Communicators in Coding Discourse: An Interdisciplinary Approach Towards Understanding the Role of Cognitive and Linguistic Processes in Communication. Journal of Psycholinguistic Research. 2023. Volume 52. Pp. 1571-1587.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. [ACM] A Coronation message from His Majesty The King. May 2023. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2023-05-08/a-coronation-message-from-his-majesty-the-king>.
2. [AMP] A message from His Majesty The King following the monsoon flooding in Pakistan. August 2025. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2025-08-20/a-message-from-his-majesty-the-king-following-the-monsoon-flooding-in-pakistan>.
3. [AML] A message from The King to mark the 20th anniversary of the 7/7 bombings in London. July 2025. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2025-07-07/a-message-from-the-king-to-mark-the-20th-anniversary-of-the-77#:~:text=As%20we%20remember%20those%20we,would%20seek%20to%20divide%20us>.
4. [VE Day] A speech delivered by The King on the 80th Anniversary of VE Day. May 2025. URL: <https://www.royal.uk/VEDay80>.
5. [AMG] A message from His Majesty The King to Grenada marking their 50th year of Independence. February 2024. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2024-02-07/a-message-from-his-majesty-the-king-to-grenada-marking-their-50th-year>.
6. [VJ Day] A message from His Majesty The King on the 80th Anniversary of VJ Day. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2025-08-15/a-message-from-his-majesty-the-king-on-the-80th-anniversary-of-vj-day>.
7. [KANC] The King's Address to the Nation and The Commonwealth, September 2022. URL: <https://www.royal.uk>.
8. [KAI] The King's Address following the monsoon floods in India. August 2025. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2025-08-20/a-message-from-his-majesty-the-king-following-the-monsoon-floods-india>.
9. [KMPP] The King's Message to the People of Papua New Guinea for the 50th Anniversary Of Independence. September 2025. URL: <https://www.royal.uk/news->

and-activity/2025-09-19/the-kings-message-to-the-people-of-papua-new-guinea-for-the-50th.

10. [KSF] The King's speech at the French State Banquet. July 2025. URL: <https://www.royal.uk/france-25-speech>.

11. [KSIt] The King's speech at the State Banquet at the Quirinale Palace, Italy. April 2025. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2025-04-09/the-kings-speech-at-the-state-banquet-at-the-quirinale-palace-italy>.

12. [KSUS] The King's speech at the US State Banquet. September 2025. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2025-09-17/the-kings-speech-at-the-us-state-banquet>.

13. [KSMA] The King's speech marking the 25th anniversary of the Scottish Parliament. September 2024. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2024-09-28/the-kings-speech-marking-the-25th-anniversary-of-the-scottish>.

14. [KSP] The King's Speech to both Houses of Parliament, 2023. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/the-kings-speech-2023>.

15. [KCS] The King's Christmas speech (2023), abbreviated in the text. URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2023-12-25/the-kings-christmas-broadcast-2023>.

ДОДАТКИ

The King's Address to the Nation and The Commonwealth

I speak to you today with feelings of profound sorrow. Throughout her life, Her Majesty The Queen – my beloved Mother – was an inspiration and example to me and to all my family, and we owe her the most heartfelt debt any family can owe to their mother; for her love, affection, guidance, understanding and example. Queen Elizabeth's was a life well lived; a promise with destiny kept and she is mourned most deeply in her passing. That promise of lifelong service I renew to you all today.

Alongside the personal grief that all my family are feeling, we also share with so many of you in the United Kingdom, in all the countries where The Queen was Head of State, in the Commonwealth and across the world, a deep sense of gratitude for the more than seventy years in which my Mother, as Queen, served the people of so many nations. In 1947, on her twenty-first birthday, she pledged in a broadcast from Cape Town to the Commonwealth to devote her life, whether it be short or long, to the service of her peoples. That was more than a promise: it was a profound personal commitment which defined her whole life. She made sacrifices for duty. Her dedication and devotion as Sovereign never wavered, through times of change and progress, through times of joy and celebration, and through times of sadness and loss. In her life of service we saw that abiding love of tradition, together with that fearless embrace of progress, which make us great as Nations. The affection, admiration and respect she inspired became the hallmark of her reign. And, as every member of my family can testify, she combined these qualities with warmth, humour and an unerring ability always to see the best in people. I pay tribute to my Mother's memory and I honour her life of service. I know that her death brings great sadness to so many of you and I share that sense of loss, beyond measure, with you all.

When The Queen came to the throne, Britain and the world were still coping with the privations and aftermath of the Second World War, and still living by the conventions of earlier times. In the course of the last seventy years we have seen our society become one of many cultures and many faiths. The institutions of the State have changed in turn. But, through all changes and challenges, our nation and the wider

family of Realms – of whose talents, traditions and achievements I am so inexpressibly proud – have prospered and flourished. Our values have remained, and must remain, constant.

The role and the duties of Monarchy also remain, as does the Sovereign's particular relationship and responsibility towards the Church of England – the Church in which my own faith is so deeply rooted. In that faith, and the values it inspires, I have been brought up to cherish a sense of duty to others, and to hold in the greatest respect the precious traditions, freedoms and responsibilities of our unique history and our system of parliamentary government. As The Queen herself did with such unswerving devotion, I too now solemnly pledge myself, throughout the remaining time God grants me, to uphold the Constitutional principles at the heart of our nation. And wherever you may live in the United Kingdom, or in the Realms and territories across the world, and whatever may be your background or beliefs, I shall endeavour to serve you with loyalty, respect and love, as I have throughout my life.

My life will of course change as I take up my new responsibilities. It will no longer be possible for me to give so much of my time and energies to the charities and issues for which I care so deeply. But I know this important work will go on in the trusted hands of others.

This is also a time of change for my family. I count on the loving help of my darling wife, Camilla. In recognition of her own loyal public service since our marriage seventeen years ago, she becomes my Queen Consort. I know she will bring to the demands of her new role the steadfast devotion to duty on which I have come to rely so much. As my Heir, William now assumes the Scottish titles which have meant so much to me. He succeeds me as Duke of Cornwall and takes on the responsibilities for the Duchy of Cornwall which I have undertaken for more than five decades. Today, I am proud to create him Prince of Wales, Tywysog Cymru, the country whose title I have been so greatly privileged to bear during so much of my life and duty. With Catherine beside him, our new Prince and Princess of Wales will, I know, continue to inspire and lead our national conversations, helping to bring the marginal to the centre

ground where vital help can be given. I want also to express my love for Harry and Meghan as they continue to build their lives overseas.

In a little over a week's time we will come together as a nation, as a Commonwealth and indeed a global community, to lay my beloved mother to rest. In our sorrow, let us remember and draw strength from the light of her example. On behalf of all my family, I can only offer the most sincere and heartfelt thanks for your condolences and support. They mean more to me than I can ever possibly express. And to my darling Mama, as you begin your last great journey to join my dear late Papa, I want simply to say this: thank you. Thank you for your love and devotion to our family and to the family of nations you have served so diligently all these years. May "flights of Angels sing thee to thy rest".

Published 09 September 2022

URL: <https://www.royal.uk>.

The King's Speech 2023

My Lords and members of the House of Commons

It is mindful of the legacy of service and devotion to this country set by My beloved Mother, The late Queen, that I deliver this, the first King's Speech in over 70 years.

The impact of Covid and the war in Ukraine have created significant long-term challenges for the United Kingdom. That is why my Government's priority is to make the difficult but necessary long-term decisions to change this country for the better.

My Ministers' focus is on increasing economic growth and safeguarding the health and security of the British people for generations to come.

My Government will continue to take action to bring down inflation, to ease the cost of living for families and help businesses fund new jobs and investment.

My Ministers will support the Bank of England to return inflation to target by taking responsible decisions on spending and borrowing. These decisions will help household finances, reduce public sector debt, and safeguard the financial security of the country.

Legislation will be introduced to strengthen the United Kingdom's energy security and reduce reliance on volatile international energy markets and hostile foreign regimes. This Bill will support the future licensing of new oil and gas fields, helping the country to transition to net zero by 2050 without adding undue burdens on households.

Alongside this, my Ministers will seek to attract record levels of investment in renewable energy sources and reform grid connections, building on the United Kingdom's track-record of decarbonising faster than other G7 economies.

My Government will invest in Network North to deliver faster and more reliable journeys between, and within, the cities and towns of the North and Midlands, prioritising improving the journeys that people make most often.

My Ministers will strengthen education for the long term. Steps will be taken to ensure young people have the knowledge and skills to succeed, through the introduction of the Advanced British Standard that will bring technical and academic

routes into a single qualification. Proposals will be implemented to reduce the number of young people studying poor quality university degrees and increase the number undertaking high quality apprenticeships.

My Ministers will take steps to make the economy more competitive, taking advantage of freedoms afforded by the United Kingdom's departure from the European Union. A bill will be brought forward to promote trade and investment with economies in the fastest growing region in the world. My Ministers will continue to negotiate trade agreements with dynamic economies, delivering jobs and growth in the United Kingdom.

My Ministers will introduce new legal frameworks to support the safe commercial development of emerging industries, such as self-driving vehicles, introduce new competition rules for digital markets, and encourage innovation in technologies such as machine learning. Legislation will be brought forward to support the creative industries and protect public interest journalism. Proposals will be published to reform welfare and support more people into work.

My Government will promote the integrity of the Union and strengthen the social fabric of the United Kingdom.

Working with NHS England, my Government will deliver its plans to cut waiting lists and transform the long-term workforce of the National Health Service. This will include delivering on the NHS workforce plan, the first long-term plan to train the doctors and nurses the country needs, and minimum service levels to prevent strikes from undermining patient safety. Record levels of investment are expanding and transforming mental health services to ensure more people can access the support they need. My Government will introduce legislation to create a smokefree generation by restricting the sale of tobacco so that children currently aged fourteen or younger can never be sold cigarettes, and restricting the sale and marketing of e-cigarettes to children.

My Ministers will bring forward a bill to reform the housing market by making it cheaper and easier for leaseholders to purchase their freehold and tackling the exploitation of millions of homeowners through punitive service charges. Renters will

benefit from stronger security of tenure and better value, while landlords will benefit from reforms to provide certainty that they can regain their properties when needed.

My Government will deliver a long-term plan to regenerate towns and put local people in control of their future. Legislation will be brought forward to safeguard the future of football clubs for the benefit of communities and fans. A bill will be introduced to deal with the scourge of unlicensed pedicabs in London.

My Government is committed to tackling antisemitism and ensuring that the Holocaust is never forgotten. A bill will progress the construction of a national Holocaust Memorial and Learning Centre in Victoria Tower Gardens.

My Government will act to keep communities safe from crime, anti-social behaviour, terrorism and illegal migration.

A bill will be brought forward to ensure tougher sentences for the most serious offenders and increase the confidence of victims. My Ministers will introduce legislation to empower police forces and the criminal justice system to prevent new or complex crimes, such as digital-enabled crime and child sexual abuse, including grooming.

At a time when threats to national security are changing rapidly due to new technology, my Ministers will give the security and intelligence services the powers they need and will strengthen independent judicial oversight. Legislation will be introduced to protect public premises from terrorism in light of the Manchester Arena attack.

My Government will deliver on the Illegal Migration Act passed earlier this year and on international agreements, to stop dangerous and illegal Channel crossings and ensure it is the government, not criminal gangs, who decides who comes to this country.

My Government will continue to champion security around the world, to invest in our gallant Armed Forces and to support veterans to whom so much is owed. My Ministers will work closely with international partners to support Ukraine, strengthen NATO and address the most pressing security challenges. This includes the consequences of the barbaric acts of terrorism against the people of Israel, facilitating

humanitarian support into Gaza and supporting the cause of peace and stability in the Middle East.

My Government will continue to lead action on tackling climate change and biodiversity loss, support developing countries with their energy transition, and hold other countries to their environmental commitments.

The United Kingdom will continue to lead international discussions to ensure that Artificial Intelligence is developed safely.

My Government will host the Global Investment Summit, the European Political Community, and the Energy Conference, leading global conversations on the United Kingdom's most pressing challenges.

I look forward to welcoming His Excellency the President of the Republic of Korea and Mrs. Kim Keon Hee for a State Visit later this month.

My Government will, in all respects, seek to make long-term decisions in the interests of future generations. My Ministers will address inflation and the drivers of low growth over demands for greater spending or borrowing. My Ministers will put the security of communities and the nation ahead of the rights of those who endanger it. By taking these long-term decisions, my Government will change this country and build a better future.

Members of the House of Commons.

Estimates for the public services will be laid before you.

My Lords and Member of the House of Commons.

Other measures will be laid before you.

I pray that the blessing of Almighty God may rest upon your counsels.

Published 7 November 2023

URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/the-kings-speech-2023>.

A Coronation message from His Majesty The King

As the Coronation weekend draws to a close, my wife and I just wanted to share our most sincere and heartfelt thanks to all those who have helped to make this such a special occasion.

We pay particular tribute to the countless people who have given their time and dedication to ensuring that the celebrations in London, Windsor and further afield were as happy, safe and enjoyable as possible.

To those who joined in the celebrations – whether at home, at street parties and lunches, or by volunteering in communities – we thank you, each and every one.

To know that we have your support and encouragement, and to witness your kindness expressed in so many different ways, has been the greatest possible Coronation gift, as we now rededicate our lives to serving the people of the United Kingdom, the Realms and Commonwealth.

Published 08 May 2023

URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2023-05-08/a-coronation-message-from-his-majesty-the-king>.

A message from His Majesty The King following the monsoon flooding in Pakistan

My wife and I have been desperately saddened to learn of the tragic loss of life and widespread devastation caused by the recent monsoon flooding in Pakistan, and of the horrendous helicopter crash during rescue operations. The scale of suffering is truly heart-rending, and our thoughts and deepest sympathy are with all those who have lost loved ones, homes and livelihoods.

We are especially mindful of the enduring bonds between our nations, and of the many families in the United Kingdom with close ties to Pakistan. Alongside them, we send our profound heartfelt condolences to those affected and stand in solidarity with the people of Pakistan during this most difficult time.

We hold in the highest regard the courage and commitment of the emergency services, volunteers and local communities who are working so hard and against such overwhelming odds to rescue those in danger and to provide vital relief to those whose lives have been so cruelly disrupted. Their selfless efforts are a testament to the resilience and compassion that shine through even in the darkest of hours. As the communities affected confront the challenges of recovery and rebuilding, we offer our sincere admiration for their resilience, together with our special prayers.

Published 20 August 2025

URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2025-08-20/a-message-from-his-majesty-the-king-following-the-monsoon-flooding-in-pakistan>.

A message from His Majesty The King following the monsoon floods in India

My wife and I have been appalled to hear the heartbreaking reports of lives so tragically lost and communities shattered by the recent monsoon floods in India, including those on the annual pilgrimage to the Machail Mata temple. We send our most profound sympathy to all those mourning loved ones or facing the loss of their homes and livelihoods.

We are especially aware of the enduring friendship between our nations, and of the many families across the United Kingdom who share close personal and cultural ties with India. Alongside them, we offer our deepest condolences and stand united with the people of India in this time of adversity.

We recognise the bravery and tireless dedication of the emergency personnel and community volunteers who are working under such extreme conditions to save lives and deliver essential support to those in need. Their unwavering commitment is a powerful reflection of the compassion and strength that emerge even in the most difficult of circumstances.

As the communities affected confront the challenges of recovery and rebuilding, we offer our sincere admiration for their resilience, together with our heartfelt thoughts and prayers.

Published 20 August 2025

URL: <https://www.royal.uk/news-and-activity/2025-08-20/a-message-from-his-majesty-the-king-following-the-monsoon-floods-india>.

A message from The King to mark the 20th anniversary of the 7/7 bombings in London

Today, as we mark twenty years since the tragic events of 7th July 2005, my heartfelt thoughts and special prayers remain with all those whose lives were forever changed on that terrible Summer's day.

We remember with profound sadness the 52 innocent people who were killed in senseless acts of evil – and the enduring grief of their loved ones. We recall, too, the hundreds more who carry physical and psychological scars, and pray that their suffering may ease as the years pass.

In doing so, we should also remember the countless stories of extraordinary courage and compassion that emerged from the darkness of that day. The selfless bravery of our emergency services, transport workers, and fellow citizens who rushed towards danger to help strangers reminds us of the very best of humanity in the face of the very worst.

While the horrors will never be forgotten, we may take comfort from the way such events rally communities together in solidarity, solace and determination. It is this spirit of unity that has helped London, and our nation, to heal.

As we remember those we lost, let us therefore use this 20 th anniversary to reaffirm our commitment to building a society where people of all faiths and backgrounds can live together with mutual respect and understanding, always standing firm against those who would seek to divide us.

Published 07 July 2025

<https://www.royal.uk/news-and-activity/2025-07-07/a-message-from-the-king-to-mark-the-20th-anniversary-of-the-77#:~:text=As%20we%20remember%20those%20we,would%20seek%20to%20divide%20us.>